სახალხო გაზეთი

№ 624 ხუთშაბათი, 14 ივნისი, 1912 წ. № 624

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტით ტექსტის წინ 20 კ., უკან 10 კ. სამგლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო-ჯერ საღამოს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „შრომა"-ში, მუხრანის ქუჩა, და ეღირება 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და მ. მეტცლ და ამხ.-ბის განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიასნიცკის ქ., ს. სიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში--მორსკაია 11, ვარშავაში--მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში--ბირჟის მოედანი.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო გაზეთი"-ს რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე. საღამოთი 5-დან 7-მდე.

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაბეჭდილი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ-ინახება; ინახება ერთი-თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები, პირადად მიტანა პარასკევს შეიძლება ყოველ-დღე, კვირა-უქმეებს—გარდა, დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სასახლის ქ., სარაჯიშვილის სახ. № 6. ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისთვის: ტფილისი, ქართული „სახალხო გაზეთი" 190.

ტელეფონი №12-29.

გაზეთის ფასი წელიწ. 8 მ. 50 კ. ცალკე № ყველგან 5 კ.
„ „ თვეში — 75 კაპ. დამატებიანი 7 კ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა.

სახალხო გაზეთი სურათებიანი დამატებით მიიღება ხელის მოწერა **1912 წლისათვის.**

(არ მიიღება ხელის მოწერა ცალკე უდამატებოდ და არც სურათებიანი დამატება იყიდება ცალკე).

წლიური ხელის მომწერნი იღებენ პრემიად I წ. „ზრდემლს".

წელიწადში ღირს 8 მან. 50 კაპ.

თვეში ღირს — 75 კაპ.

(როგორც ქალაქში, ისე ქალაქ გარედ).
საზღვარ-გარედ თვეში ზედ-მეტი 25 კაპ.

წლიურ ხელის მომწერთ 8 მ. 50 კ. უნდა ჰქონდეთ გადახდილი შემდეგ ვადებზე: პირველად 3 მან., მარტისათვის 5 მან., 1 მაისისათვის 7 მ. და დანარჩენი უნდა გადახდილი იყოს **1-ლ ივლისამდე.**

გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის 1 რიცხვიდან, მხოლოდ სრული თვეებით და მხოლოდ მიმდინარე წლის ბოლომდე.

გაზეთს, ფულის მიღების უფლებით, არსად არავითარი აგენტი არა ჰყავს (გარდა წ.-კ. ს. მთავარ გამგეობის ტფილისის წიგნის მაღაზიისა) და ამიტომ პასუხს აგებს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ფული ან ფოსტით არის გამოგზავნილი, ან პირდაპირ კანტორაშია მიღებული.

რედაქცია დაუბეჭდავ ნაწერების შესახებ ავტორებთან მიწერ-მოწერას არ ჰმართავს, თუნდ საპასუხო მარკაც იყოს გამოგზავნილი და დაუბეჭდავ წერილებსაც არ ინახავს. დანარჩენ შემთხვევაში ყოველ შეკითხვის ან რაიმე ცნობის შესახებ საპასუხოდ საჭიროა **ფოსტის მარკა.**

დანარჩენი პირობები იხ. გაზეთის სათაურში.

ს.-პეტერბურგის ქართულ სათვისტომოს გამგეობა ამით აუწყებს სათვისტომოს წევრებს, მოსწავლე ახალგაზდობას და საზოგადოებას, რომ დღეს, 14 ივნისს, საღამოს 6 საათზე. დიდუბის ეკლესიის გალავანში გადახდილი იქნება პანაშვიდი

იაკობ სვიმონის ძე გოგებაშვილის

სულის მოსახსენებლად. (1.1336.1)

კვირას, 17 ამა ივნისს

დავით ზამარიას ძის საარაჯიშვილის

გარდაცვალების წლის თავზე, დიდუბის ღვთისმშობლის ეკლესიაში გადახდილი იქნება წირვა და პანაშვიდი, რასაც აუწყებს ნათესავთ, მეგობართა და ნაცნობთ ქვრივი განსვენებულისა **ეკატერინე ივანეს ასული სარაჯიშვილისა.** წირვის დასაწყისი დილ. 10 საათზე, პანაშვიდი 12 საათზე. (3.512.1)

ახალი კლუბი

ხუთშაბათს, 14 ივნისს, ქართულ თეატრის მსახიობთა მიერ **ვ. აბაშიძის** და **კ. მესხის** მონაწილეობით წარმოდგენილ იქნება მხიარული პიესა

ქარაფშუტა, კომედია 3 მოქმედ. ვიქტორიენ სარდუსი (სამშობლოს ავტორი), თარგმანი კ. მესხისა.

მონაწილეობას მიიღებენ ქ-ნნი: ტ. პიერტა, მ. ვიქტორელი, ბ ნნ: ვ. აბაშიძე, კ. მესხი, ი. ციციძე, ა. ალექსიძე, **დასაწყ. საღ. 8½ ს.** ბილეთები იყიდება თეატრის კასში.

(1.510.1) რეჟისორი **კ. მესხი.**

ახალი კლუბი

შაბათს, 16 ივნისს, საზაფხულო თეატრში გაიმართება

კონცერტი ცნობილ ნიურენბერგელ ქალის

სოფიო ვ. რაბუს-ტარუმიანცისა,

და **სიმფონიური ორკესტრი ს. ი. პრესმანის** ხელმძღვანელობით. **დასაწყ. საღ. 9 ს.** შესასვ. ფას. 1 მ. 50 კ.-დან 25 კ.-დე. კლუბში შესასვ. ფასი მამაკაცთათვის 50 კაპ., ქალ. და მოწაფეთათვის 25 კ. (1.1306.)

ფოთის ქალაქის გამგეობა

აცხადებს, რომ 20 ივნისს, ნაშუადღევის 1 საათზე, მის საკრებულოში, დანიშნულია (ვაჭრობის გადაუდებლად)

საჯარო ვაჭრობა.

პირადის განცხადებით და დაბეჭდილ პაკეტების წარდგენით, სავაჭო გიმნაზიის საგიმნასტო დარბაზისა ზ ორ საკლასო ოთახის აგებისა და აგრედვე ამავ გიმნაზიის ეზოს გარშემო 173 საჟ. რკინამეტინის გალავნის შემოვლების **იჯარით გასაცემად.** საჯარო ვაჭრობა დაიწყება 18,000 მანეთიდან ამისათვის, ვისაც ვაჭრობაში მონაწილეობის მიღება ჰსურს, ამ თანხის 10% ნაღდად უნდა წარმოადგინოს ან მთავრობის მიერ უზრუნველყოფილ ქაღალდებით. პირობებისა, პროექტისა და სმეტის განხილვა შეიძლება გამგეობის კანცელარიაში ყოველ საქმის დღეს დილის 8 საათიდან ნაშრადღევის 1 საათამდე. (1.1335.1)

ზუგდიდის სახალხო სახლი

ქართულ სახალხო წარმოდგენების წრის

წლიური საზოგადო კრება

მოხდება პარასკევს, 15 ივნისს, 1912 წ. საღამოს 7 საათზე სახალხო სახლში. განსახილველი საგნები: 1) ანგარიშის განხილვა და დამტკიცება, 2) ხარჯთ-აღრიცხვა და 3) გამგეობის წევრთა და სარევიზიო კომისიის არჩევანი. კრება შესდგება რამდენი წევრიც უნდა დაესწროს. (3.1331.2)

ექიმი ე. ი. მინასიანცი შინაგან, ბავშვთა, კუბისა და აწლევ, სნეულებათა, პარიზელ პროფეს. Mathien-ის სპეციალურ კლინიკიდან. ღებულობს დილ. 9—11 ს.-დე და საღ. 6—7 ს.-დე. ელისაბედის ქ., № 39, ტელეფონი № 1967) (100—1117—179).

ექიმი ი. ი. ბერიშვილი სწამლობს **საშარდე** ორგანოთა, **ათაშანგისა** და **კანის** ავადმყ.; **ვასსერმანის** რეაქციით იკვლ. ათაშანგ. მოწამლ. სისხლს. მიღება ნაშუადღ. 3—5½ ს. **ელისაბედ. ქ.,** № 94, საფოსტო განყოფი. პირდ. (25—1178—53)

20 ივნისიდან ქ. გორში გამოვა ყოველდღიური სალიტერატურო, სამეურნეო, სავაჭრო, სასოფლო გაზეთი

ქართლი

გაზეთი ყოველკვირეული სურათებიანი დამატებით ეღირება წელიწადში 5 მან., უდამატებოდ 4 მ., თვიურად 11 შაური, **ცალკე ნომერი 3 კაპ.**

რედაქტორ-გამომცემელი **ია ეკალაძე-ცინცაძე.**

ფული და დასაბეჭდი წერილები უნდა გამოიგზავნოს **ი. ცინცაძის** სახელზე. (5.1333.1)

სანატორიუმი და საზაფხულო სამყოფი ექიმ ვახტანგ დ. ღამბაშიძისა

კასტარა ცემი

დაარსებულია 1904 წ. მთის სადგური 1000 ფუტის სიმაღლეზე.

მოზარდ ქალ-ვაჟთათვის, ასაკით 8—15 წლამდე. სეზონი 15 ივნისიდან 31 აგვისტომდე. დაწვრ. ცნობებისთვის მიმართეთ ექ. **ვ. ღამბაშიძეს,** ქ. ტფილისს.

მიიღება დაჭანტული და ნაავადმყოფარი, მადა დაკარგული, სისხლ-ნაკლები, ჭაობის ციებით დაავადმყოფებულნი. **არ მიიღება** სიჭლეჭით დაავადმყოფებულნი, (25.1291.19)

ტფილისის კერძო სამკურნალო

ქსენიევის ქუჩა, საკუთ. სახლი, № 7, ვეტცელის სასტუმროს და მიხეილის პროსპექტ. ახლო

ტელეფონი № 590.

სტაცი ნალური განყოფილება მოწყობილია 50 საწოლით, განსაკუთრებითი სამშობიარო განყოფილება.

მწოლიარე ავადმყოფების მიღება შეიძლება ყოველ წამს, გარეშე მოსიარულე ავადმყოფებს მიიღებენ შემდეგი სპეციალისტი-ექიმები:

შინაგან ავადმყ.	**ღამბაშიძე ვ. დ.** (ყოველ დღე, გარდა კვირისა). 11½—12 საათ. **დავითიანი რ. ს.** (ყოველ დღე) 1—2. **ქიქოძე ტ. ს.** (ორშაბათ. და ოთხშაბ.) 9—10. **მაღალაშვილი გ. გ.** (ორშაბ., სამშაბ. და შაბათობით) 10—12. **მანსვეტაშვილი ვ. მ.** (ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ.) 2—3. **მიქელაძე შ. ა.** (ყოველ დღე) 12½—1. **ფედოროვი ე. გ.** (ყოველ დღე, გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.
სადოსტაქრო ავადმყ. (ქირურგიული).	**მარკევიჩი ვ. ლ.** კონსულტატი (ორშაბ., ოთხშ. და პარასკ.) 11½—12½. **მელიქიშვილი ნ. მ.** (ყოველ დღე) 10—1. **ფირადოვი რ. ბ.** (ყოველ დღე) 12—1.
საშობიარო ქალ. სრულიგბაში.	ექიმი-ქალი **ვერბიცკი-ფირადოვისა ლ.** (ყოველ დღე) 11—12. **მელიქიშვილი ნ. მ.** (ყოველ დღე) 10—1. **ხულაკოვი ა. ი.** (ყოველ დღე) 12—1. **თიკანაძე ი. ე.** (ყოველ დღე) 1—2.
ბავშვების ავადმყოფ.	**ღამბაშიძე ვ. დ.** (ყოველ დღ. კვირ. გარდა), 12½—12 ს. **მიქელაძე შ. ა.** (ყოველ დღე) 12½—1. **ფედოროვი ე. გ** (ყოველ დღე გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.
ნერვ. ავად. ელექტ.	**გედევანიშვილი მ. ა.** (შაბათობით) 10½—11. **დავითიანი რ. ს.** (ყოველ დღე) 1—2.
ყელ. ცხვ.	**ათენიანცი ნ. ა.** (ყოველ დღე) 1—2. **ორემბოვსკი ნ. ს.** (ყოველ დღე) 2½—3.
თვალ.	**მუსხელიშვილი ვ. ს.** (ორშაბათობით, ოთხშაბ. და პარასკ. 2—2½.
კან. ავად.	**მზარეულიშვილი მ. ი.** (ყოველ დღე) 1—1½.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი სამიკროქიმიო და საბაქტერიოლოგიო ლაბორატორია. სისხლის გასინჯვა, ათაშანგ. Wassermsn. რჩევისათვის 50 კ., საწოლები 2 მ. დაწყებული. ცალკე ოთახი 5 მანეთიდან. მშობიარობა 10 დღე წოლით ღირს 40 მ. ოპერაციები, კონსულიუმი, შარდის ბუშტისა და მილების კაცეტერიზაცია; „606" **წამლის შეშხაპუნება,** ელექტრონით წამლ., მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ძიძათა შემოწმება და სხვა შეღავათიანი საფასურით. (წ. 1010.40)

საგურთალოზე

მშვენიერ ალაგას,

ახლად აშენებულ ეკლესიისა და დიდუბის მომავალ ხიდის მახლობლად დაიჭრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაკრებად ოთხკუთხ **საუნი 30 კ.-დან.**

მსურველთ შეუძლიანთ მიჰმართონ ოლღას ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლომონ ივანეს ძე **თაქთაქიშვილს,** დილის 6 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. საღამოს 5 საათიდან 8 საათამდე. უმორჩილესად ვთხოვთ მიწის მყიდველებს, რომ **თავის დროზე შემოიტანონ დარჩენილი ვალი,** თანახმად ჩვენგან მიცემულ კვიტანციისა. (წ. 1147 314)

შპალიერი

ძმ. ტარნოპოლთა

ქარხნისა.

ტფილისის განყოფილება.

იმყოფება გოლოვინის პროსპ., № 21, სახ. არტისტ. საზ., **ტელეფ.** № 355. **საწყობში** ყოველთვის ბლომად არის შპალიერი, რომელიც **საქარხნო ფასებში იყიდება,** თოფი 8 კსპ.-დან 6 მან.-დე. ქარხანას აქვს საწყობები რუსეთის იმპერიის ყველა დიდ ქალაქებში. შპალიერის ნიმუშები იგზავნება უფასოდ. (50.159.24

ექიმი შ. ა. მიქელაძე იღებს **შინაგან და ბავშვათა სნეულებიანი** ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5 ნახ.--6½ საათ. კახეთის ქ., № 1

ვაგზლის კერძო სამკურნალო

გარედან ყოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.

ვაგზლის ქუჩა. № 8. ტელეფონი № 695.

ე. ს. ვაშაკიძე. ყოველ დღე, შინაგან ავადმყ. 9½ ს. 10 ს,

ა. ნ. დიასამიძე ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. სიფილ, კანისა და ვენერ. 11 12 ს.

ბ. ა. პოპოვი ყოვ. დღე, კვირ. გარდა ყელ, ყურ. და ცხვ. სნეულ. 11 11 ½.

შ. ა. მიქელაძე შინაგან და ბავშვთა ავადმყ. 1 2 ს.

ნ. მ. მელიქიშვილი. ქირურგიული და ქალთა ავადმყ. 1 2 ს.

მიკროსკოპიული, ბაქტეორიოლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი; აგრედვე ყვავილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსილიუმი მორიგებით,

წამლოგა „606"-ი.

(წლ—1018—286).

დოქტორი მედიცინისა

ი. ე. თიკანაძე

სამკურნალო აკადემიის სამშობიარო და სადოსტაქრო კლინიკების ორდინატორად ნამყოფი, იღებს ფეზმძიმეთ, დედათაბუნებისა. სადოსტაქრო და საშარდე ორგანოთა (ვენერიულის გარდა) სნეულებით ავადმყოფ მანდილოსნებს. ყოველ დღე საღამ. 5--7-მდის, კიროჩნის ქ. სახ. № 18, თავ. ვახინაძისა. ოფიცერთა ეკონომიურ საზოგ. დოების მაღაზიის პირდაპირ.

საშარდე ორგანოთა სნეულებით ავადმყოფნი მხოლოდ ხუთშაბათობით და კვირაობით მიიღებიან. ტელ. № 1182. (თ. 1037 185)

ელექტრონისა და რენტგენის სამკურნალო

მის. გედევანიშვილისა

ავადმყოფებს იღებს ყოველ-დღე დილ. 12—1 ს., საღამოს 6—7 ს., გაშინჯვა და გადაღება რენტგენის სხივებით. ვერა, ყორღანოვის ქ. № 20. (წ.—1022--36)

სამკურნალო

სპეციალისტ სამხედრო ექიმებისა გარედან მოსიარულე ავადმყოფთათვის. ვანქის დი.-ქ.ზე, № 3, ალექსანდრეს ბაღის მახლობლად. ტელეფონი № 483.

ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ავადმყოფთა მიღება 9½-დან 5 ს.-დე.

ასპისოვი. ცხვირ., ყელ. და ყურისა. ყოველ-დღე. 1—2 საათამდე.

მლებრიშვილი—შინაგ., ბავშვ.—ორშაბ. ოთხშ., პარასკ., კვირაობით 4—5 ს.

გრეიცი—თვალ. ავადმყ., ყ.-დღე 12-1 ს.

ბრგუთინსკი, შინაგ., ბავშვ. ყ.-დ. 10 ს. ½ ს.

მონსე. ბავშ. და შინაგ. ავად. ორშ., ოთხ. პარასკ. 2—3 საათ.

ნოვიცკი. ქალთა ავად., ყ.-დ. 1—2 ს.

კალამკაროვი. ქალ. ავად. ყ.-დღ. 12—1 საათ.

უკლადნიკოვი. შინაგ. ავად. სამშ., ხუთშაბ. 4—5 საათ.

თეთრაძე. სიფ., ვენერ., კან. ყ.-დ. 1—3 ს

ჩუდნოვსკი ი. ნერვ., სულ., ელექტროტერაპია, ყ.-დღე გარდა კ.-უქმისა 11½—1 ს.

რუდენკო. შინაგ. ავად. კონსულტანტი ხუთშ., კვ. 3—4 ს.

ვესელოვზოროვი ქირურგ. ავად. ყოველ დღე 2—3 საათ.

ერმოლაევი—ბავშვ., შინაგან.-ყ. დღ. 1-2 ს.

ტერ-ნერსესოვი. ქირურგ. ყოველ დღე გარდა ხუთშ. 1—1½ ს.

იოსელიანისა ქალ. ავად., ორშ. ოთხშ., პარასკ., კვირ. 11—12 საათ.

ბესსერი შინაგ., ნევრ.-ავადმ. — სამშ., ხუთშ., პარ. კვ. 2—3 ს.

ბაგდოევისა, კბილ. ყ.-დღე 3—5 ს.

ლიმონი. კბილ. ყ.-დღ. 10—11 ს.

გურგენიძე შინაგ., სამშ., ხუთშ. 4—5 ს.

კუნთებში შეუშხაპუნებენ და ძარღვებში შეუშვებენ „606"-ს

საღამოს 5—7 საათამდე.

კონსულტანტი ხირურგ. ავადმყ. დამსახურ. პროფეს. საიმპერ. სამხ. მედიკ. ავად. პროფ. მ. ს. სუბოტინი ორშ., ხუთშ. 3—4 საათ., წიდაწინვე ჩაწერით. (თ—1234.17)

დოქტორი მედიცინისა

ზ. ი. ქალანთაროვი,

ზაფხულობით იღებს ავადმყოფებს **ყელეზნოვოდსკში:** შინაგან და ნერვ. ავადმყოფ. (წამლ. ელექტრ.)

ადრეს.: კურსავოის ქ. აგარაკი კარპოვისა. (4.511.1)

ექიმი ა. ნ. დიასამიძე კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოვ.-დღე ნაშუადღ. 2—3 ს. საღამ. 6--7 ს. ხუთშაბ. მხოლოდ დილ. 8—9 ს. კვირ. ავადმყ. არ იღებს. მოსკოვის ქუჩა, № 3, ს. გაბაშვილისა. (ო)

ექიმი **კბილისა და ღრძილებისა** პ. ა. ძაჯაია

იღებს ავადმყოფებს დილით 8—2 ს. საღამოთი 3—7 საათამდე. ელისაბედის ქუჩა, № 151 (დიდუბე). (თ.—1049—108)

ექიმი **კბილისა აბასთუმანში** ალ. სოლოლაშვილი

იღებს ავადმყოფებს. აგარაკი ტერმარქაროვისა. (0—1334—1)

ექიმი პ. არდაზიანი შინაგან და ბავშვებ. ავადმყ. (სპეციალ. ფილტვებ. სნეულ. რევმატიზმიქარები) ტფილისი, ალექსანდროვის ქუჩა, № 3. 11—2 ს. საღამ. 5—7. (25.1045.123).

ექიმი ივ. გოგმართელი მიიღებს ავადმყოფთ დაბა **ბორჯომში** პირველ თიბათვიღან—პირველ ენკენისთვემდი. (25.468.14)

ექიმი **კბილისა** ნინო რცხილაძე

მიიღებს ავადმყოფებს დილის 10—2 ს.-მდე და საღამოს 5—7 ს. ადრესი: ოლღას ქუჩის შესახ. № 5.

სომხური პრესა

„მშაკი"-ს რედაქტორი ბ. ჰ. არაქელიანი მხცოვან პედაგოგის იაკობ გოგებაშვილის გამო, მის დაკრძალვის დღეს, ამ გაზეთის № 125-ში მოთავსებულ ძეთაური წერილში შემდეგსა სწერს:

„დანაკლისი, რომელიც მოუვიდა ჩვენს მოძმე ქართველ ხალხს და განსაკუთრებით ქართულ სკოლას იაკობ გოგებაშვილის სიკვდილით, სწორედ რომ მძიმე და შეუდარებელია. შეუდარებელია, ვინაიდან ნამდვილი, უანგარო სახალხო მოღვაწეთა და უბიწო მამულისშვილთა რიცხვი იმდენად მცირეა, რომ ყველა ამ გვარი დანაკლისი ასუსტებს მოღვაწეთა უმიმოდაც მცირე რიცხვს. რატომაა, რომ დღეს მთელი ქართველო, მთელი ქართველი ხალხი, ქართველი ინტელიგენცია უდიდეს სინანულით სტირის იაკობ გოგებაშვილის სიკვდილს!

როგორც მომაკვდავმა მან დიდხანს იცოცხლა და ახლა კმაყოფილი უნდა იყოს, რომ დასასვენებლად წავიდა ამ უაზრო და სიცალიერით საავსე ქვეყნიდან, მაგრამ როგორც საზოგადო და განსაკუთრებით სასკოლო მოღვაწე, ვითარცა ადამიანი, რომელმაც მრავალ წლების განმავლობაში იმუშავა, იშრომა თავის დედა ენის, თავის სამშობლო სკოლის განვითარების და გაფართოვებისათვის და დღეს მის სიკვდილით ეს ენა, ეს სკოლა ობლდება და მას შორდება თავის მნიშვნელოვანი მუშაკი, ჩვენც ჩვენს მოვალეობათა ვსთვლით გულწრფელი თანაგრძნობა და სინანული გამოუცხადოთ ქართველ ხალხს, ქართულ სკოლას და ინტელიგენციას.

და გოგებაშვილის სიკვდილით ჩვენ მარტო ერთ-ერთ ქართველ მოღვაწეს არა ვკარგავთ.

როგორც ნამდვილი პატრიოტი, გოგებაშვილი ამასთანავე ნამდვილი კაცთ მოყვარე იყო; ეს დამამტკიცებელია მისი ანდერძი, რითაც ავალებს მის აღმასრულებელთ, რათა თავისი ფულით დაეხმარონ სომეხთა და მაჰმადიანთა საქველმოქმედო დაწესებულებებს. კარგი, პატიოსანი პატრიოტი ამასთანავე კარგი და პატიოსანი კაცთ-მოყვარეა.

შრომა, ოფლის დაღვრა მთელ ნახევარ საუკუნის განმავლობაში დედა ენია და სამშობლო სკოლისათვის — ეს იშვიათი მოვლენაა და ყველა კაცის ხვედრი არ არის.

დიახ, ეს ისეთი ადამიანია, რომელსაც მთელის სიამაყით შეუძლიან უთხრას თავის ხალხს სამარის პირიდან: „მთელის ძალ-ღონით ვიმუშავე შენთვის, ჩემი სამშობლოს ღირსეული შვილი ვიყავი და დაე ჩემმა სამშობლომ დამითხოვოს მე დავისვენო საუკუნოების უბეში.

განისვენე მშვიდათ კეთილო მამულიშვილო და კარგო კაცთ-მოყვარეო".

* * *

სომხურ ყოველკვირეულ ჟურნალის „ჰოვიტის" უკანასკნელ ნომერში მოთავსებულია განსვენებულ იაკობ გოგებაშვილის ნეკროლოგი; აღწერილია მისი მოღვაწეობა, წერილი თავდება ამ სიტყვებით:

„მძიმეა ჩვენი მეზობლების დანაკლისი და ძლიერ დასანანი.

ჩვენ ვუერთებთ ჩვენს მწუხარებას ჩვენსავით დევნილ ერის მწუხარებას და ვუცხადებთ მას ჩვენს უღრმეს თანაგრძნობას.

პატივისცემა ქართველ დიდ მოღვაწის ხსოვნას".

ნარკვევი

(ჟურნალ-გაზეთებიდან)

ცნობილი ნ. დურნოვო „ს.-პეტერბურგს. ვედომოსტ"-ში კვლივ უბრუნდება ეპისკ. დავითის მოულოდნელად გადაყვანის საკითხს:

„საქართველოში რუსი ეგზარხოსის კანცელარიის მმართველის დეპეშა, რომელიც დაბეჭდილი იყო № 120 „ს.-პეტერ. ვედომოსტ.", სრულიად ლიტონი სიტყვით უარჰოფს მას, რაც მოხდა. დაწვრილებითი ცნობები შესახებ იმისა, რომ ეპისკ. დავითს აუკრძალეს თავის სამწყსოსთან გამოთხოვება, ჩვენმა საკუთარმა კორესპონდენტმა მოგვაწოდა. კირ-ეგზარხოსს შეუძლიან უარჰყოს ყველაფერი, რაც მას უნდა, მაგრამ ფაქტები ფაქტებადვე დარჩება. ჩვენ მტკიცედ დარწმუნებული ვართ, რომ ეპისკ. დავითი არა თუ დაადასტურებს ჩვენ მიერ მოყვანილ ცნობას მისთვის მღვდელმსახურების აკრძალვის შესახებ, არამედ არ შეუშინდება აგრედვე დაამტკიცოს დეპ. გეგეჭკორისაგან ამ წლის 5 მარტს სათათბიროში ნათქვამი სიტყვები, რომ ეგზარხოსი დასცინის საქართველოს ეკლესიასო: ამ სიტყვების სიმართლე თვით ვ. კ. საბლერმაც ვერ უარჰყო. მოვაგონებთ კირ-ეგზარხოსს მისგან ცნობილი ქართველი ნასწავლი ეპისკ. კირიონის დაცინვას, რომელიც 1908 წ. მიტროპ. ანტონთან უჩიოდა, მაშინ ტამბოვის ეპისკოპოსად ყოფილს, კირ-ინოკენტის, რომელიც სანაქსარის მონასტრის იღუმენს სწერდა პყრობილების სიმძიმის გაორკეცებას უდანაშაულოსა და მორჩილ ეპისკოპოსისათვის, რომელსაც ი. ვოსტორგოვმა ცილი დასწამა პ. ა. სტოლიპინის წინაშე. რომ მიტროპოლ. ანტონისა და კეთილის მოყვარე მიტრ. ფლავიანის მფარველობას არა, რომელიც კარგად იცნობდა უანგარო-ეპისკოპოსს, აგრედვე რომ ტფილისის სასამართლო პალატის ბრალმდებლს არა, რომელმაც გამოააშკარავა რუსის ცრუპატრიოტთა მოღვაწეობა ტფილისში, ყოველადსამღვდელო

კირიონს საფლავის კარამდე მიიყვანდნენ.

ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ, თუ საჭიროებამ მოითხოვა, არა თუ მხოლოდ ეპისკ. დავითი, არამედ ყოვლადსამღვდელონი ლეონიდე და კირიონიც დაამტკიცებენ კირ-ინოკენტისაგან, როგორც უხეშად მოპყრობას ქართველი ეპისკოპოსებისა და კრებულისადმი, ისე მის ზიზღს ქართველ სამწყსოსადმი.

არც ყოვლადსამღვდელო გიორგი გაჩუმდება, რომელიც შევიწროებულია ეგზარხოსისაგან ეპარქიის მართვის საქმეში... იგი ხომ მოღალატე არაა თვისი ეკლესიისა და ხალხისა...

ჩვენ არ ვიცით, რაგვარ ინსტრუქციებს ღებულობს კირ-ინოკენტი ვ. კ. საბლერისაგან, მაგრამ ვფიქრობთ კი, რომ ამ ინსტრუქციებს არ უნდა ჰქონდესთ მიზნად იმ ხალხების დევნა, რომლებიც ასი წლის განმავლობაში ძმურადა და ერთობით სცხოვრობენ.

რაც შეეხება მას, რომ ყოვლად სამღ. დავითი არ გამოეთხოვა ეგზარხოსს, რასაკვირველია, უცნაური იქნებოდა იმ მწყემსთავართან გამოთხოვება, რომელიც თითქმის ყოველდღე გამოსთქვამდა თავის მტრულ გრძნობებს ქართველი სამწყსოისა და კრებულისადმი, რომლისთვისაც საეკლესიო კანონებს არავითარი ძალა და მნიშვნელობა არ აქვს. ასე რომ არ ყოფილიყო კირ-ინოკენტი არ მიიღებდა საქართველოს ეკლესიის მართველის თანამდებობას, იმ ავტოკეფალური ეკლესისა, რომელიც არ შეიძლება დაექვემდებაროს რუსის საეკლესიო მართველობას და მიჰყვებოდა მის წინამოადგილე ეგზარხოსთა მაგალითს: როგორც ნიკოლოზი, რომელმაც ყურადღება რა დიდი პასუხისმგებლობა წინაშე ღვთაებრივი მწყემსთავრისა, უარი განაცხადა საქართველოს ეგზარხოსობაზე, აგრედვე კირ-ნიკონი, რომელიც პროფესორ ა. ცაგარლის სიტყვით, უარს ამბობდა ეგზარხოსობაზე და პეტერბურგს მიჰქონდა პროექტი მისი გაუქმების შესახებ.

დასასრულ, კირ-ინოკენტიმ უნდა იცოდეს, რომ არავითარ საეკლესიო ძალას უფლება არ აქვს ერთი ეკლესიის ეპისკოპოსი მეორეში გადაიყვანოს, რომ ამისათვის საჭიროა თვისი ეკლესიისაგან დათხოვნის უსტარი სხვა ეკლესიაში გადასასვლელად.

იქნება კირ-ეგზარხოსმა უბრძანოს თვისი კანცელარიის მართველს საეკლესიო კანონების გაუქმება, იმ კანონებისა, რომელიც ერთს ავტოკეფალურ ეკლესიას უკრძალავს თვისი სამსხვერპლოების და ეპისკოპოსების დაყენებას მის მზგავსსავე ავტოკეფალურს ეკლესიაში?«

ახალი ამბავი

ტფილისი

✦ ი. **გოგებაშვილის ხსოვნის აღნიშვნა.** პეტერბურგის ქართულ-სათვისტომო გამგეობას გადაუწყვეტია დღეს 6 საათზედ პანაშვიდი გადიხადონ განსვენებული იაკობ გოგებაშვილის საფლავზედ, გვირგვინით შეამკონ საფლავი და ათი მანეთი შეიტანონ იაკობ გოგებაშვილის ფონდში.

✦ **ტრამვაის ვაგონის** წინა ბაქანზე დღემდე მგზავრებს დადგომის სება ჰქონდათ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ვაგონის ყველა სხვა ადგილი დაჭერილი იყო. 14 ივნისიდან წესი შეცვლილია. წინა ბაქანზე დადგომის ნება ყოველთვის აქვს, მხოლოდ არა უმეტეს 4 კაცისა.

✦ **კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველის კანცელარია** 20 ივნისიდან გოლოვინის პროსპექტზე გადადის, ოქოვის სახლში № 34.

✦ **ტფ. ფოსტა-ტელეგრაფის** უფროსმა ვაჭართა მამასახლისს აცნობა, ნება დართულია, რომ სოლოლაკში ფოსტა-ტელეგრაფის განყოფილება დაარსდეს და მის შესანახად 1,700 მან. გადაიდოს.

✦ **საფოსტო კანტორისა და ფოსტა-ტელეგრაფის სამმართველოს შენობის** ასაგებად საჭირო ფული გადაიდო. შენობას ააგებენ გოლოვინის პროსპექტის ბოლოში.

✦ **თავის მოკვლის განზრახვა.** 12 ივნისს, დილის 6 საათზე, კაგბეროვის ქუჩაზე მცხოვრები ნინო სვიმონის ასული აბხაზოვისა, ქმართან ჩხუბის შემდეგ, შევიდა მეზობლის ლევან ქავთარაძის სამზარეულოში, ჭერზე თოკი ჩამოაბა, განასკვა და თავის მოკვლის განზრახვით თოკის ყულფს კისერი გაუყარა. საბედნიეროდ ჩქარა შენიშნა ეს მისმა მეგობარმა ქალმა ელისაბედ მამულოვისამ და ქალი თოკიდან ჩამოხსნა და სიკვდილს გადაარჩინა. აბხაზოვისას სამკურნალო დახმარება მიხეილის საავადმყოფოში აღმოუჩინეს.

✦ ცარიცინის ქალაქის გამგეობა შეეკითხა ტფილისისას, არსებობს თუ არა საქალაქო **სტამბა** ⁄ თუ არსებობს, მაშინ გვაცნობეთ, რამდენი დაჯდა მისი მოწყობაო. როგორც მკითხველებმა იციან, ტფ. ქალაქის თვითმმართველობის საკუთარი სტამბა არა აქვს. ამის შესახებ საკითხი გამგეობაში შარშან წინ აღძრეს, მაგრამ გადაუწყვეტავი დარჩა.

✦ 12 ივნისს „გოგილო“-ს აბანოს მახლობლად ჩვრებში შეხვეული ბავშვი იპოვეს, ‚ეფეორობითი‘ სქესის, დაახლოვებით 10 დღისა.

✦ თორმეტ ივნისს, საღამოს 7 საათზე სომეხთა სემინარიის ახალ შენობაზე, რომელსაც ახლა აგებენ ხარჩოები მოიშალა, და ძირს ჩამოცვივდა და მსუბუქად დაშავა მეხილის ნოქარი ნიკოლოზ იაკობის-ძე გუკასოვი და გარეგინ აკოფას-ძე სარქისოვი, ცამეტი წლისა დაშავებულთ სამკურნალოდ დახმარემა აღმოუჩინეს.

✦ თორმეტ ივნისს, საღამოს 7 საათზე, ვორონცოვის ქუჩაზე უეცრივ გარდაიცვალა აბანოდან მომავალი მოხუცი ბეგლარ მერკუნას-ძე მერუთოვი.

✦ თორმეტ ივნისს ტფილისში 16 უპასპორტო შეიპყრეს.

საზოგადოებანი და კრებები.

✦ **სახალხო სახლში ქართულ წარმოდგენების მმართველ წრის** წლიური კრება, როგორც ვწერდით, 15 ივნისისათვის არის დანიშნული. კრება 7 ივნისისთვის იყო დანიშნული, წევრთა კანონიერი რიცხვიც გამოცხადდა, მაგრამ კრება დახურულ იქმნა განსვენებულ იაკობ გოგებაშვილის ხსოვნის პატივსაცემლად.

✦ **ტფილ. მდაბიო მოქალაქეთა** კრება დღეს, საღამოს, მოხდება. კრება მსჯელობას იქონიებს იმის შესახებ, როგორ შეეგებნენ სრულიად სომეხთა კათალიკოს გეორგ მეხუთეს, რომელიც ტფილისში 23 ივნისს ჩამოვა.

✦ **ქალაქის საბჭოს** კრება დღეისთვის არის დანიშნული.

✦ **საარქეოლოგიო საზოგაღოების** კრება 16 ივნისს მოხდება. კრება მოისმენს კ. ი. დოდაშვილის მოხსენებას ქართულ ფილოლოგიის შესახებ.

სასწავლებლებში

✦ **ვაჟთა მეორე გიმნაზიაში** 12 ივნისს ეგზამენები დასრულდა.

✦ **ვაჟთა მეხუთე გიმნაზიაში** ეგზამენები დასრულდა. ეს სასწავლებელი წელს პირველად გაათავეს. სულ 22 კაცმა გაათავა.

✦ **ტფილ. მეოთხე სავაჟო გიმნაზია** წელს გაუთავებია ორ ქართველს მოწაფეს: ნიკოლოზ მიხ. კურდღელაშვილსა და პეტრე სარაჯიშვილს.

✦ **მეხუთე სავაჟო გიმნაზია** ვერცხლის მენდლით გაუთავებია ზაქარია ხუციშვილსა.

იაკოგ გოგებაშვილის გარდაცვალების გამო

8 თიბათვეს სოფელ დოესში მღვდელმა ალექსი ელისაბედაშვილმა გადაიხადა პანაშვიდი ბ. იაკოფ გოგებაშვილის სულის მოსახსენებლად. პანაშვიდის შემდეგ წარმოსთქვა სიტყვა. გოგებაშვილის ფონდის გასაძლიერებლად თერთმეტი მანათი შეიკრიბა.

სოფ. ასკანა. გადავიხადეთ პანაშვიდი გოგებაშვილის სულის მოსახსენებლად. წაკითხულ იქმნა პიოგრაფია.

ზედა-თეკლათის მთავარანგელოზის ეკლესიაში 10 ამ ივნისს გარდავიხადეთ წირვა და პანაშვიდი ნეტარხსენებულ იაკობის სულის მოსახსენებლად. **მღვდელი ნ. ხევცურიანი.**

ნახიჩევანი. გადახდილ იქმნა პანაშვიდი გოგებაშვილის სულის მოსახსენებლად რომელსაც დაესწრო ქალაქ ნახჩეანის ქართველობა.

გ. გამყრელიძე.

ქ. შუშა. განსვენებულის სულის მოსახსენებლად გადახდილ იქმნა პანაშვიდი 10 ივნისს.

კვირას 10 ამა თვეს **აჭარის** მაცხოვრის ეკლესიაში იქმნა გარდახდილი წირვა ⁄ პანაშვიდი იაკობ სვიმონის ძე გოგებაშვილის სულის მოსახსენებლად. გალობდა აჭარის საძრევლო სკოლის მოწაფეთა გუნდი, მ. კალანდაძის ლოტბარობით. სიტყვა წარმოსთქვა ბლაღოჩინ დავით სუხიაშვილმა.

სოფ. ხიდისთავი. (გორის მაზრა) ჩვენი ძვირფასი მამის, უბადლო აღმზრდელის, სახელოვან პუბლიცისტის და დაუღალავ საზოგადო მოღვაწის იაკობ გოგებაშვილის უდროოდ დაკარგვამ მალე მოახწია ჩვენამდინაც. გლოვობს სამშობლო, გლოვობს დაობლებული პატარა ქართველი სამაგალითო მზრუნველის დაკარგვას. კვირას, 10 ივნისს, დიდებულ მამულიშვილის დასაფლავების დღეს, ადგილობრივ ინტელიგენტთა თაოსნობით წირვის შემდეგ გადახდილ იქმნა პანაშვიდი განსვენებულის სულის მოსახსენებლად. გალობდა ძმ. გერმანაშვილების გუნდი. პანაშვიდის დაწყებამდე ქ. ახალქალაქის სამრევლო სკოლის მასწავლებელმა მიხეილ გერმანაშვილმა შესაფერი სიტყვა წარმოსთქვა და იქ დამსწრეთ გააცნო, თუ ვინ იყო გოგებაშვილი და რა ღვაწლი მიუძღოდა თვის პატარა, დაჩაგრულ, მაგრამ ტურფა სამშობლოს და ერის წინაშე. პანაშვიდს გლეხები ბლომად დაესწრნენ.

გორი. კვირას, 10 ივნისს, დაუვიწყარ ადამიანის და სახელოვან მოქალაქის იაკობ გოგებაშვილის დასაფლავების დღეს, ადგილობრივ საკრებულო ტაძარში წირვის შემდეგ გარდახდილ იქმნა პანაშვიდი. პანაშვიდის დაწყებამდე შესაფერი სიტყვა წარმოსთქვა დეკ. ი. კაპანაძემ, ხოლო პანაშვიდის შემდეგ ა. კასრაძემ. ამავე დღეს პანაშვიდი გადაიხადეს განსვენებულის სულის მოსახსენებლად სომხების ეკლესიაში. პანაშვიდის დაწყებამდე მასწავლებელმა ბაბალოვმა მშვენიერი ქართულით დაახასიათა იაკობ გოგებაშვილის შრომა და მოღვაწეობა თავის სამშობლოს და მეზობელ ერთა საკეთილდღეოდ, აღნიშნა მნიშვნელობა „დედა-ენის“ და ბუნების კარის“, და დაასკვნა — „ჩემს თანაგრძნობას ვუცხადებ ძოძმე ქართველთ ფრიად საგრძნობელ და დანაკარგის გამო“-ო. ხალხი ბლომად დაესწრო.

სან-განიძე.

დაბლა საქარა. იაკობ გოგებაშვილის გარდაცვალების გამო კვირას წირვის შემდეგ გადახდილ იქმნა პანაშვიდი მრავალი ხალხისა, მასწავლებლების და მოსწავლეების თანა დასწრებით. სტუდენტმა მიხეილ ბარბაქაძემ სიტყვა წარმოსთქვა. მამა ბარბაქაძემ კვირემდე ორჯერ გადაიხადა პანაშვიდი მასწავლებლების და მოსწავლეების თანადასწრებით.

შეცდომის გასწორება. „სახ. გაზ.“ № 621-ში გორიდან მოთავსებულ სამგლოვიარო დეპეშაში შეცდომით სწერია—ნატალი ჩერქეზიშვილი; უნდა იყვეს **ნატო ჩუტკერაშვილი.**

სამგლოვიარო წერილები.

ბრიუსელი. ბრიუსელში მყოფ ქართველთა მონდობილობით დ. კასრაძისაგან.

ჰეიდელბერგი. ჰეიდელბერგში მყოფ ქართველთაგან.

ზუგდიდი. ზუგდიდის მაზრის სამღვდელოების კრების მონდობილობით კრების თავმჯდომარე ბლაღოჩინი ევგ. შენგელიასაგან.

ჭიათურა. რგანის სკოლის მასწავლებლები ვასილი შელოძე და ერმალოზ კვანხოლიანი.

ქუთაისის ავ-კარგი

ქუთაისში მრავალი კულტურული დაწესებულებაა; ამას სჭირია საკმაოდ დიდი რიცხვი უანგარო მშრომელისა და ჩვენდა სამარცხვინოდ, მიუხედავად იმისა, რომ ინტელიგენციას საკმაოდ მრავალ რიცხოვანი გვყავს, კაცებს ვერ ვშოულობთ კულტურულ დაწესებულებაში საშუაოდ. ხშირია ისეთი შემთხვევა, როცა ერთი და იგივე კაცი გინდა ქალი რამდენსამე კულტურულ დაწესებულებაში მუშაობს და სარგებლობით, დროს უქონლობის გამო, ვერც ერთს არგია და ვერც მეორეს.

ეს ჩვეულებრივი მოვლენაა ჩვენს დალოცვილ ქუთაისში, მაგრამ არიან ისეთი პირებიც, რომელნიც ყველგან არიან, ყველგან არაფერს აკეთებენ და მიუხედავად ამისა ყველგან

ბას, ლაპარაკობენ ლათინურად, მათი სახელი, ვალასები, რუმინები. მთელ ევროპის ოსმალეთში ვალასთა რიცხვი უდრის 900,000. რამდენად ალბანეთი მდიდარია ბუნებით, იმდენადვე ღარიბია თავისი ეკონომიური შემოქმედებით. მეურნეობა და მრეწველობა პირველყოფილ მდგომარეობაშია. ბუნება ერთი მადლიანი მეწველე ძროხაა, რომელსაც მოვლა უნდა. ხოლო მოვლის თავი ვის ექნებოდა ამ დაუსრულებელ დესპოტიზმში, რომელსაც მხოლოდ გაჰქონდა ქვეყნიდან სიმდიდრე და არაერთი სახით არ უბრუნებდა მცირედ ნაწილს მაინც. ამიტომაც ქვეყანა თითქო გაშეშთა საზოგადოებრივ ორგანიზაციის ძველ ფორმაში. ცნობილი პრესანსე 1903 წელს საფრანგეთის პალატაში ასე ახასიათებს ალბანელებს: „ალბანელები არიან საღი, მამაცი ხალხი, შემძლე წინსვლისა, სამწუხაროდ ის ერთნაირად გაშეშებულა თავის განვითარებაში ფეოდალურ ეპოქაზე.“ ეს მოსალოდნელიც იყო. მას აკლია განათლება არ აქვს შესაფერი ორგანიზაცია, არ აქვს ხეირიანი გზები. მიუხედავად ამისა მადლიან ბუნების წყალობით ალბანელებს მაინც გააქვთ სიმინდი, ზეთის ხილი, თუთუნი, ლიმონი, ფორთოხალი და ხვ.

დიდი მნიშვნელობა აქვს ერის მთლიანობის დასამტკიცებლად და თემობრივ კარჩაკეტილობის მოსასპობად ეროვნულ ლიტერატურას. ალბანელებს ეროვნული ლიტერატურა, შეგვიძლია ვთქვათ, დღეს ებადებათ, დღესაა შექმნის ხანაში. აშკარაა, ასეთ ხალხში თემობრივ თავისებურებას ფართო გზა ჰქონდა გაშლილი განვითარებისათვის. ლიტერატურა საღი და არა გათახსირებული დამცველიცაა ეროვნულ ენის სიწმინდისა და მისი ბუნებრივი განვითარებისა. რადგან ის არ მოეჩოებოდათ ალბანელებს, ამიტომაც ყოველი კუთხე სესხულობდა ბევრ სიტყვას მეზობელ ხალხისაგან, ერთი ბერძნისგან, მეორე სერბისგან და სხვა. ამიტომ თემთა შორის მეტი ლიგვისტიური განსხვავებაა, ვიდრე უნდა იყოს. ოსმალეთში მცხოვრები ალბანელები განიყოფებიან ორ დიდ ჯგუფად. ესენია ტოსკები და გეგები. მდინარე სკუბია, რომელიც ერთვის ადრიატიულ ზღვას ქალაქ დურაზოსა და ავლანას შუა გზაზე, შეგვიძლია ჩავთვალოთ როგორც საზღვარი ორ ჯგუფს შორის. ტოსკები, ანუ სამხრეთის ალბანელები უფრო განათლებული და შესაძლებელია, ნაკლები მეომარნი არიან, ვიდრე მათი ჩრდილოელი ძმები. ტოსკები არ არიან დანაწილებული განსაზღვრულ თემებად, მათ განაგებს ბეი, რომელიც ხელმძღვანელობას უწევს მათ დიდ საქმეებში. გეგები დანაწილებული არიან მეომართა თემებად, რომელთაც უპირავთ ალბანეთის ჩრდილო ნაწილი. აქ ჯერ კიდევ ბატონობს პატრიარქალური განწყობილება და განიგებიან დაუწერელი კანონებით, ადათებით. თემის ანუ გვარის ხელმძღვანელია უხუცესი. ხშირად ორი და სამი თაობა ცხოვრობს ერთად-ერთს დიდს გამაგრებულ კოშკში.

ბიზანტიის იმპერიის არსებობის დროს ალბანეთი ბიზანტიას ემორჩილებოდა და შედიოდა ილირიის პრეფექტურაში. მაშინ ალბანელები ქრისტიანები იყვნენ, მაგრამ რადგან ბერძნებისა და ლათინთა სამღვდელოება არ ქადაგებდა სახარებას ალბახელთა სამშობლო ენაზე, ამიტომაც ისინი უფრო სახელით იყვნენ ქრისტიანები. პირველად ოსმალოები შეეიდნენ ალბანეთში 1336 წელს. სასტიკი ომი გამოუცხადეს ალბანელებმა, პირველ ხანებში კიდეც იმარჯვებდნენ, არა ერთხელ გააბრუნეს ოსმალები, მაგრამ საბოლოოდ დიდი ხნის ბრძოლის შემდეგ დამარცხებულ იქმნენ. ამ დამარცხებას ისლამის გავრცელებაც მოჰყვა ალბანეთში.

---

*) იხ. „სახალხო გაზეთი“ № 623.

*) მე აქ სიტყვას „ორტოდოქსს“ ვხმაროობ „მართლმადიდებლის“ და მაგიერ ვფიქრობ, კარგი იქნება სხვებიც დამეთანხმებოდენ, რადგან სიტყვა „მართლმადიდებელი“ სხვა სარწმუნოებისათვის შეურაცყოფელია რაც ჩვენ-ვის, სადაც სამი სარწმუნოება არსებობს, არა სასურველია, გარდა იმისა, რომ თავისთავადაც უკულტურობა.

დღეს ალბანელ ერს აქვს სამი სარწმუნოება; კათოლიკური, ორტოდოქსალური და მუსულმანური. ორი მესამედი ალბანელთა გამაჰმადიანდა უფრო წუთიერ მოსაზრებადა, ვიდრე სულიერ მოთხოვნილებათა გამო, რადგან გამაჰმადიანება მათ საშუალებას აძლევდა ძველი უპირატესობანი შეენარჩუნებიათ. რაც შეეხება დანარჩენ მესამედს, სამხრეთის ქრისტიანები ეკუთვნიან ორტოდოქსთა ეკლესიას, ხოლო ჩრდილოეთისა, რომის კათოლიკეებს. საერწმუნოებრივი დანაწილება ბევრ ერისთვის დიდ უბედურებად გადაიქცა. ბევრს შეეგნებით სუსტს ერში სარწმუნოებამ ძმები ერთმანეთს დაუშორა და ხშირად ერთმანეთის სისხლიც აღვრევინა. ვერაფერს ასეთს ვერ ვაჭრნევთ ალბანელთა შორის, თუმცა საამისო პირობები თითქო განგებ არის შექმნილია. ყოველი ალბანელი ყოველ უწინარეს ალბანელია. არას დროს სარწმუნოებრივ ნიადაგზე ალბანელთა შორის შეტაკება არ ყოფილა. სრული პატივისცემა ურთიერთ შორის უზრუნველყოფს ერის მთლიანობას. მხოლოდ ჩრდილოეთის მხარეს არის ისეთი მაზრები, სადაც მცხოვრებნი სულ ქრისტიანები არიან, როგორც მიღრიდიტების ტერიტორია, არის აგრედვე სულ მუსულმანთა მაზრებიც, როგორც მოოტი, მაგრამ მთელი ქვეყნის უდიდეს ნაწილში მცხოვრებნი არეულად სცხოვრობენ, ერთი ნაწილი მუსულმანია, მეორე—ქრისტიანი. მიუხედავათ ამისა მათ შორის მშვიდობიანი ურთიერთობა არ დარღვეულა არას დროს. ამასთანავე საყურადღებოა ერთი მოვლენაც. მუსულმანობის მიღება ქრისტიან ხალხისთვის, რომელიც დედაკაცში ისეთსავე ადამიანურ პიროვნებას სცნობს, როგორც მამაკაცში, საოცარი კულტურული უკან დახევაა, ხალხის ერთი ნახევრის უპიროვნო მონად ქცევაა, რაც მეტად ამცირებს

მათ ირჩევენ. ამ ძმრივ ზოგიერთნი ისე მიჩვეულნი არიან არჩევას, რომ თუ ვინმემ არ დასახელა [illegible] ირჩიეს, მომაკვდავებელი ცოდვად ჩაგვთვლ[illegible]

ქუთაისის ქართულ გიმნაზიასთან არსებობს მოსწავლეთა დამხმარე საზოგადოება. რვა წელიწადია ამ საზოგადოებას კრების მოწვევა ჯერ-თელაც არ გაჰხსენებია. რვა წლის შემდეგ გამგეობას მოუწვევია საერევიზიო კომისია, რომელსაც განუხილავს ანგარიში და შეუდგენია მოხსენება.

ამ მოხსენებაში, ორ-სამ ვათ, საერევიზიო კომისია ურჩევს კრებას ახალი კაცები აირჩიეთო. ეს თავის თავადაც გასაგები საქმეა, მაგრამ არჩევნებზე, რომ საქმე მიდგა ერთი წევრი ძველი გამგეობისა კვლავ დაასახელეს; ჯერ უარი სთქვა, მერე შეფიქრდა, ბოლოს დათანხმდა. ეს პირი, დარწმუნებული ვარ, თუ ათში არა ხუთ საკულტურო დაწესებულებაში მაინც იღებს მონაწილეობას და ამიტომ მისი მოღვაწეობა არც სულს არგია და არც გულს.

ამავე საზოგადოების თავმჯდომარედ აირჩიეს ქალაქის მოურავის მეუღლე ელენე ჩიქოვანისა, ნაცვლად თ-დ სვ. წერეთლის მეუღლისა, რომელიც საზოგადოების საპატიო წევრად აირჩიეს.

ეჭვი არა გვაქვს, ახალი თავმჯდომარე გააცხოველებს საზოგადოების მოქმედებას და ხელს შეუწყობს უფასო სკოლების ძლევას უდარიბეს მოსწავლეთათვის.

ტფილისის ქართულ გიმნაზიაში ამ საქმის განხორციელება დიდად პატივცემულმა ქ-ნმა მარიამ ორბელიანისამ იტვირთა და როგორც გვესმის, საზოგადოება დიდის თანაგრძნობით ეკიდება ამ საქმეს. ფუ ტფილასში ასეთი სადილების მოწყობა საჭირო იყო, აქაურ გიმნაზიისათვის ეს აზრი ათად უფრო საჭიროა, რადგან ჩვენი გიმნაზიის მოსწავლენი ბევრად უფრო ღარიბნი არიან ⁄ ესგარემოება ავალებს საქველმოქმედო საზოგადოებას ამ საქმეს ჯეროვანი ყურადღება მიაქციოს.

* * *

ქუთაისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლ თ-დი **ფარ. მიქელაძე** მოსკოვიდან დაბრუნდა.

* * *

შავი ქვის მრეწველთა საბჭოს თავმჯდომარეს ბ-ნ **გიორგი ზდანოვიჩს** ამ თვის დამლევს ელიან პეტერბურგიდან.

* * *

ქართულ გიმნაზიასთან არსებულ საქველმოქმედო საზოგადოების გამგეობაში 10 ივნისს აირჩიეს: ქ-ნი ელენა ჩიქოვანისა, ქ-ნი ელენე

მთელი ხალხის კულტურულ ღონეს. მაჰმადიან ალბანელებში თუმცა აუცილებლივ ქალის მდგომარეობა ფრიად დაბალ საფეხურზეა, მაგრამ მრავალ-ცოლიანობა მაინც არ არის, ოჯახის სიწმინდე ამ გვარად შეწახულია, ეს მოწმობს ძველ კულტურულ სიმტკიცეს, რომელიც მაჰმადიანურ ფანატიკოსობასაც კი ვერ შეურყევია. თვითონ კათოლიკე ქრისტიანებს, მირიდიტებს, ხშირად მაჰმადიანი ქალი მოჰყავთ ცოლად. ალბანელთა სარწმუნოებრივ შეხედულების დასახასიათებლად ფრიად საყურადღებოა ალბანელთა ლიგის ერთ პროკლამაციიდან შემდეგი ადგილი; „წყეულ იყოს ის ადამიანიო, ამბობს პროკლამაცია, ვინც თავის სარგებლობაზე ფიქრობს, როცა სამშობლო გვეძახისო. გადავწყვიტოთ, რომ ჩვენ ლიგაში ადგილი არ აქვს სარწმუნოებას და რომ ყოველ უწინარეს ჩვენ ვართ ალბანელები“. მეორე პროკლამაცია ამბობს! „ნუ დავივიწყებთ, ძმებო ალბანელები, რომ ღმერთმა ერები სარწმუნოებათა წინედ შექმნაო“. ჩვენ, რა საკვირველია, აქ ამ საკითხის გარკვევას არ გამოუდგებით, მხოლოდ საგულისხმიეროა ჩვენთვის ვიცოდეთ, თუ როგორ ღრმად და საღად აქვთ ალბანელებს შეგნებული ეროვნული სიმტკიცის ძალა, ისიც ცხადია ჩვენთვის, რომ გამაჰმადიანება ჯერ კიდევ არ ნიშნავს „გათათრებას“, როგორც ჩვენში ხშირად ამბობს „შეგნებულიც“ და შეუგნებელიც.

ალბანელების საერთაშორისო მდგომარეობა არაა სანუგეშო. ევროპის ოსმალეთში მცხოვრებ სხვა ხალხებს მეზობლად უკვე აქვთ თავიანთი სახელმწიფონი. მაკედონიის ბულგარებს ყოველივე დახმარებას უწევენ ბულგარიიდან, სერბებს სერბიიდან, ბერძნებს საბერძნეთიდან, ხოლო ალბანელთა მიწა-წყალს სიხარბით დასცქერის ხუთი სახელმწიფო. ავსტრია, იტალია, ბულგარია, სერბია და სა-

წულუკიძისა, ქ-ნი ეკატერინე ნიკოლაძისა და ბ-ნი რ. მახარაძე; ამათ კანდიდატებად—ბ-ნნი ზ. მაჭავარიანი და ალ. კრინიკი. ამათ მიემატება გიმნაზიის საპედაგოგო საბჭოს მიერ არჩეული 3 წევრი და მაშინ გამგეობა შეუდგება თავის საქმეს.

ჩვენი „საზოგადო“ საქმეები

(დასასრული *)

თ. ბაგრატონ-დავითაშვილის და მისი ჯგუფის უკმაყოფილო და წინააღმდეგი დარჩა სწორედ ის პროგრესიული ნაწილი საზოგადოებისა, რომელიც წინა წლებში დამარცხებული გამოვიდა. მას მერმე მას ბრძოლის იარაღი ხელიდან არ გაუგდია და მათ აგიტაციას თავისი შედეგი მოჰყვა. რა პრინციპები უნდა წამოეყენებინათ თ. ბაგრატიონ-დავითაშვილის წინააღმდეგ? არა კმაროდა იმისი ცხადჰყოფა, რომ თ. ბაგრატიონ-დავითაშვილი და მისი ჯგუფი მოღვაწეობის ერთად ერთ მიზანს „სტანავოი პრისტავებში“ ხედავდნენ? არა კმაროდა იმისი ნათელყოფა, რომ თ. ბაგრატიონ-დავითაშვილს ერთხელაც არ აღუმღერებია ხმა ქართველ ერის, თუ გინდ თვით ქართველ თ. აზნაურთა ისეთის ინტერესების დასაცველად, რომელსაც საზოგადო მნიშვნელობა აქვს, ყველა ხომ ცხადად ჰხედავდა, რომ ეს ჯგუფი ვიწრო თავისის ჯგუფის საქმეებს იკეთებს, თავის „პარტიულ“ მოღვაწეობას ეწევა და საზოგადო საქმეს კი „სტანავოი პრისტავების“ შემახებ მეთაურების წერით იშორებს თავიდან? თ. ბაგრატიონ-დავითაშვილის წინააღმდეგ ხომ იგივე პროგრესიულ-დემოკრატიული ინტელიგენცია იბრძოდა, რომელმაც წინა წლებში თ. აზნაურობის როლი და ღირსება იმ სიმაღლემდის აიყვანა, რომელიც მას არ ეღირსებია, თუ სხვა არა, მეცხრამეტე საუკუნის განმავლობაში მაინც. ნუ თუ ოპოზიციის სულსა და გულს იგივე პირები არ შეადგენენ, რომელნიც თ. აზნაურობას საეროვნო იდეალებისაკენ მიაქანებდნენ? განა კრება იმით არ დაიწყო რომ თ. გ. დიასამიძემ პირდაპირ ამ გზაზედ მიუთითა თ. აზნაურობას საეროვნო უფლებათა შებღალვის გამო აღშფოთება მოითხოვა და თ. აზნაურობის სასახელოდ უნდა ვსთქვათ ერთხმად ალტაკებით გაჰყვა ამ გზას თ. დიასამიძისაგან აღნიშნულს? ეს არა ამარა იმის დასამტკიცებლად, რომ „ოპოზიცია“ პრინციპებს ემსახურება და იდეალებს? განა ერთმა ორატორმა რაინდული გაბედულებით არ დააპირა თ. მელიქიშვილის მოღვაწეობის კრიტიკის ქარცეცხლში გატარება? განა ეს არ ამტკიცებს, რომ ქართველ თ. აზნაურთა პროგრესიული ინტელიგენცია საღს ნიადაგზედა სდგას? მართალია იმ ორატორს პირში ბურთი ჩასჩარეს, —მაგრამ ეს მაინცა და მაინც არც იმით აიხსნება, ვითომ უმეცრობაა, „ოპოზიციისა“ თ. მელიქიშვილის პოლიტიკის თაყვანისმცემელი იყოს, ეს უფრო იმით აიხსნება, რომ „ოპოზიცია“ ცოტა დაშინებული იყო, ისე გაბედულად ვერ იქცეოდა, რადგან თავისი ძალა და ღონე თვით არა ჰქონდა კარგად აწონილ-დაწონილი და მერმე კიდევ ვამბობ და ვიმეორებ თ. მელიქიშვილის პირადი მომხიბლველობა კიდევ კარგ ხანს გასტანს და ამ ხანში შეიძლება არც ისე ადვილი იქმნეს მისი პოლიტკის შინაარსის დაფასება. „ოპოზიციას“, რომ ის ცოვსთხოვოთ, რომ დღეინდელ გარემოებაში ფართოდ გაშალოს თავისი პროგრამმა და რომელიმე პროგრამის ქვეშ თავი მოუყაროს ამომრჩეველთა უმეცერობას —ეს ყოვლად მოუხერხებელი, კაბინეთური მოთხოვნილება იქმნება და უსამართლო უნიადაგო მოთხოვნილებაცა. განა ოპოზიციის „პრინციპიალურ“ ნიადაგზე დგომის დამამტკიცებელი არ იყო ბ. მუსხელიშვილის განცხადება, რომელმაც დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა საზოგადოებაზე? მართლაც რისთვის იბრძვიან ეს მუსხელიშვილები, დიასამიძეები, რცხილაძეები, ჯორჯაძეები და სხვ. თუ არ მარტო პრინციპებისათვის, როცა არც ერთი მათგანი არავითარ პირად გამოსარჩენს იქ არ ეძებს და ამგვარი მოქმედება მათი უეჭველად ხიბლავს საზოგადოებასა? შეიძლება მათ ბანაკში იყვნენ ორიოდე პირადს გამორჩენისათვის სცდილობდნენ შეიძლება ასეთი პირები მათ ხელსაც უშლიდნენ. მაგრამ სამაგიეროდ თქვენ თუ განიხილავთ—ორივე ჯგუფს ნახავთ, რომ ჯერ ერთ „პოზიციას“ ჩვეულებრივად უფრო ბევრი ახვევია ისე დაინტერესებული პირები და მერე მეორე პრინციპიალურ მებრძოლს „პოზიციაში“ თქვენ ბევრს ვერა ნახავთ და თუ ნახავთ ისეთის პრინციპების დამცველები ბრძანდებიან, რომელიც „სტანავოი პრისტავობის“ იდეალს ვერ გაშორებიან. მარტო ამგვარის პრინციპები! შებრძოლება და დამსხვრევა ერთგვარი პრინციპია, ამგვარი ბრძოლა თავისით ღაღადებს უფრო გარკვეულს პრინციპებსა და იდეალებს.

„ოპოზიციას“ არც კი შეეძლო თავისი ჰრინციპების ფართოთ გამოფენა. უეჭველია მათ მხარს აძლევენ ისეთები, რომლებიც ჯერ გაბედულად ვერც კი შეითვისებენ მის ძირითად პრინციპებს. იგინი ადვილად გაჰყვებიან გრძნობით გულ-ყოფელ ძეთაურებს, მაგრამ იმ შემთხვევაში, თუ ძეთაური ძალ-დატანებას არ მოინდომებს და უცბად არ დაფრთხობს: ვაძბობ „ოპოზიციის“ უძეტესობის გაუბედაობა და თავ-დაქერილობა იქხებ იმისი ბრალიც იყოს, რომ თავისი ძალ-ღონე კარგად გამოანგარიშებული არა ჰქონდა. ძთელ ოქმედებას „ოპოზიციისას“ ეს გაუბედაობის კვალი აძჩნევია, ეგრე რომ არ იყოს ასეთის არძიით „ოპოზიციას“ შეეძლო ბრწყინვალე გამარჯვება მოეპოებია.

და აი აქ თვალწინ გვეშლება ძთელი განსხვავება ქუთაისის თავ.-აზნაურთა კრებულსა და ტფილისის თავ.-აზნაურთა კრებულის ‘მორის. საქმე იმაშია, რომ ქუთაისში ბაგრატიონ-დავითაშვილის ეგრე ადვილად დამარცხება ყოვლად მოუხერხებელი იყო. ქუთაისის თავად-აზნაურთა შორის თ. ბაგრატიონ-დავითაშვილს, რომელიც ექვსი წელიწადია საქმეს სათავეში უდგია, ყოველთვის შეეძლო შეედგინა ძლავრი რაზმი, რომელთანაც ბრძოლა არც თუ ეგრე ადვილი გახლდებოდათ. ხუთუ თ. ბაგრატიონს დავათაშვილს არა სურდა ეგრეთი რაზმი ჰყოლოდა? ეგ უეჭველია, რომ ამის წინააღმდეგი არაფერი ექმნებოდა, თვითონაც, რომ წინააღმდეგი ყოფილიყო ბ. მიხეილ მაჩაბელი ეს „მაჩაბელიზმის“ ნანგრევებზე აღმოცენებული ასკილი, მაგისთანა მაშველ რაზმს უსათუოდ შეჰქმნიდა, მაგრამ ტფილისის თ. აზნაურთა გაწვრთნილ, საზოგადოებრივად აღზრდილ კრებულში ეგ მოუხერხებელი და შეუძლებელია და თ. ბაგრატიონ-დავითაშვილის ჯგუფი ისევ იმათ დაამარცხეს, ვინც იგინი სათავეში წამოასკუპა. უმეტესმა ნაწილმა კრებულისამ იგრძნო, რომ უცნაურობა ჩაიდინა და ნაძირალა ელემენტი თ. აზნაურობისა თავზე დაისვა. „ოპოზიციის“ მეთაურთა ენერგიამ, უფრო წაიქეზა მათი კრიტიკა და გაბედულების ძალა მისცა და თავისი უსამართლოდ გაჭედილი კერპი სამართლიანად მიწაზედ დაანარცხა: ფეხქვეშ გათელა პოლიტიკა სერვილიზმისა, პოლიტიკა თ. აზნაურობის საქმეებში „სტანავოი პრისტავების“ იდეალების დამყარებისა.

დიდი ღვაწლი ამაში იმ ორიოდე კაცს მიუძღვის, რომელთაც კისრად ედებათ „ოპოზიციის“ მძიმე და საპასუხისმგებლო მოვალეობა. მარტო ესეც კმარა იმის აღსანიშნავად რომ ძათი შრომა და მეცადინეობა დიდად დასაფასებელია და დიდად ნაყოფიერი. ოოლო საძხიარულო აღსანიშნავია ის, რომ ტფილისის თ. აზნაურობის კრებულმა ამ საქმეში პოლიტიკური და საზოგადოებრივი გაძაკოიანობა გამოიჩინა, რომელმაც დაგვარწმუნა, რომ რეაქციის მაჯლაჯუნას ნელნელა იშორებს და იძ ახალ გზას აღარ დასტიკვებს, რომელიც ძან თავისდა სასახელოდ და სანაქებოდ წიხა წლებში აირჩია.

იმ—ამ.

ᲘᲐᲙᲝᲑ ᲑᲘᲚᲑᲘᲚᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲤᲐᲡᲔᲑᲐ

ᲫᲗᲐᲔᲤᲓᲘᲚᲘᲐᲜᲘ.

(დიდი ადამიანის დიდებული დასაფლავება.—ჩვენი ოოველ ეობაზე იმის ხოვნის წიხა მე, ხ-ოს ვგეკარ ნაიალადაოს:

ქედით მიწას ვსთხრი, ვბუბუნებ,—
ღეერთო, ეაძ ‘ბობლო მიცოცხლე—
დღე და ღამ ამას ვდუდუაეი!..

ᲕᲐᲟᲐ-ᲤᲨᲐᲕᲔᲚᲐ.

არ გინახავთ მიყუჩებულ, გაოინდულ ტყეში როგორის ზავთით და ძაურობით დეეცემა ხოლმე საუკუნეეი გაძოვლილი, მოკრილი ძუნის ხე, რომლის უკანასკნელი გძინვა გლოვის ზარივით ძოედება მიდამოს და ა ‘ფოთებს ახლო-ძახლო ატეხილს კალებს!..

ᲧᲐᲘᲥᲪᲐ თავისი სულიერი სიძლიერით უბადლო მამული ‘შვილი, ი. გოგებაძვილი; ეს გლოვის ხმა ‘ოედო ყოველ კუთხეს ჩვენი პატარა ‘ბარიასს და ‘ეა ‘ფოთა ჩვენი, უიძისოდაც ერთფეროვანი ცხოვრება. როგორც ილიას დასაფლავება, ‘ამ ჩვენ ‘ეესტალოც-უ‘ინსკის, ჩვენ აბუჩად აგდებულ „დედა-ენის ლალის“ დაკრძალვაც დიდებულ, წარუხოცელ, სურათს წარძოადგეხდა: ხედავდით ‘ი ‘ხლვათ ‘ოხეთქილ, ერთის იდეიურ გრძნობით შეკავშირებულ თანაძეძაძულეთ, ‘ათ გულწოფელს თანაგრძხობას გარდაცვალებულისადმი; ისმენდით რაძდენიმე ‘ოროს მიერ ‘ფყობრად შესრულებულს ჩვენებურს, გულის სიღრმემდე ჩამწვდენ საძგლოვიარო გალობისას; თვალს ადევნებდით ‘ალი‘შვილთა გუნდსაც, რომელთაც ‘ოხჩინთ ‘ყვავილები ‘ით ‘ქონდათ და წინ უბნევდნენ გზაზ-ძვირფასს ცხედარს; ხედავდით ეგრედვე ‘ოსწავლე ახალგაზდობას—სტუდენტობას, ‘ჯაჭვად შეკოვლებულ თვის სულიერ ‘ამის გარ‘ემო; ‘ოწიწებით უსმენდით ჩვენს ‘ცირეს ‘ფოებს? ‘ყოველ ‘ემთხვევაში ალბანეთი ‘ზად იყო თავისი შინაგანი წყობილება დაეცვა და რაც შეიძლება ‘ორს დაეჭირა ოსმალო ‘ოხელეგ. რადგან ალბანელები ‘უდამ იარაღში ისხდნენ, ‘ამიტომაც ‘ათ სხვებსავით ვერ სჯაბნიდნენ. სულთანმა ‘აჰმუდ ‘ეორემ, რომელიც ‘ახტზე ‘ავიდა 1808 წელს, ‘ოინდოძა ოსმალეთის ‘ართვა-გამგეობის შეცვლა. ‘ამ დროდე ოსმალეთის კუთხეებში ‘ბევრად ნაკლებად ‘ავტონომიურად განაგებდნენ, ‘ას კი სურდა გაეძლიერებია ‘ბიუროკრატიული ‘ცენტრალიზმი, ‘აგრამ წინააღუდგნენ არაბეთი, ‘ოელმაც უკვე ‘ალ‘ართა ‘ღესაც ‘ეროვნულ თავისუფლების ‘ოროშა, ‘ქურთისტანი და ‘ალბანეთი, ‘ალბანელები ‘ველი ‘ეჟიმის ‘ოროს თითქოს ‘ეძინებული იყვნენ. ‘ევროპისათვის ‘ისინი არც ‘არსებობდენ. ‘როგორც ‘ღეს, ‘აგალითად, ‘იტალია ‘ებრძვის ‘ოსმალოს ‘ტრიპოლიტენის ‘წასარ‘თმევად, ‘ჩვენ ‘ამ ‘ორ ‘ეტოქეს ‘ვხედავთ ‘და ‘ან ‘ერთისაკენ ‘ან ‘ეორესაკენ ‘ი‘რება ‘ჩვენი ‘თანაგრძნობა. ‘იმავე ‘ოროს ‘კი ‘სრულიად ‘გვავიწყდება, ‘რომ ‘ტრიპოლიტენში ‘და ‘ოსმალო ‘ოხსული, ‘დამპყრობი ‘ბატონია. ‘ტრიპოლიტენის ‘კვიდრი ‘წყნარი ‘და ‘შრომის ‘ოყვარე ‘ერბერია, ‘ხოლო ‘ერთს ‘ოროს ‘ეს ‘ხალხი ‘დაიპყრეს ‘არაბებმა, ‘ათ ‘ოჭყვნენ ‘თურქები ‘და ‘ეხლა ‘ესამე ‘ბატონი ‘იტალიელებიც ‘ემატებიან. ‘ამ ‘ბატონების ‘შესახებ ‘ბევრი ‘იწერება, ‘ხოლო ‘ნამდვილი ‘კვიდრი, ‘მისი ‘სულის-‘თქმა ‘ყველას ‘ავიწყდება. ‘ასე ‘ოოუვიდათ ‘ალბანელებსაც. ‘ბერლინის ‘კონგრესმა ‘სცნო ‘სრული ‘დამოუკიდებლობა ‘სერბიისა ‘და ‘გაფართოება ‘მისი ‘სამფლობელო, ‘ასევე ‘გულუხვად ‘ოეპყრა ‘შავ ‘მთას, ‘საბერძნეთს. ‘ეს ‘კი ‘ავიწყდებოდათ, ‘რომ ‘ოსმალეთს ‘კი ‘არ ‘ართმევდენ ‘ტერიტორიას, ‘არამედ ‘ალბანეთს. ‘ალბანელებისთვის ‘ცხადი ‘გახდა, ‘რომ ‘ევროპა ‘აპირებდა ‘მათი ‘სამ‘ობლოს ‘დაფლეთას, ‘მთელი ‘ერი ‘ფეხზე ‘დადგა, ‘მუსულმანებმა, ‘კათოლიკეებმა, ‘ორტოდოქსებმა ‘ერთხმად ‘გადასწყვიტეს ‘ძალით ‘წინააღმდეგობა ‘გაეწიათ ‘მადიან ‘მეზობლებისთვის ‘და ‘ამით ‘დაეცვათ ‘თავისი ‘უწ‘ინდესი ‘უფლება. ‘მართალია, ‘ბევრს ‘ტერიტორია ‘არაფრად ‘მიაჩნია, ‘მართალია ‘ზოგიერთებმა ‘ექსტერიტორიალური ‘ავტონომიაც ‘გაძოიგონეს, ‘შეიძლება ‘დაფანტულ ‘და ‘უტერიტორიო ‘ერისთვის ‘ეს ‘იდეალიც ‘იყოს, ‘შეიძლება ‘ისეთი ‘ერიც ‘კი ‘არსებობდეს ‘დაფანტული, ‘ტერიტორია ‘რომ ‘აჩუქო, ‘არ ‘დათანხმდეს ‘და ‘არ ‘მიიღოს ‘თქვენი ‘ნაძღვნები, ‘მაგრამ ‘ყოველ ‘ერს, ‘რომელსაც ‘პოლიტიკური ‘სიმწიფე ‘აქვს, ‘რომელსაც ‘არ ‘დაუკარგავს ‘იმედი ‘არსებობისა ‘და ‘გადაშენების ‘გზას ‘არ ‘დასდგომია ‘კარგად ‘ესმის, ‘რომ ‘ტერიტორია ‘არის ‘მისი ‘არსებობის ‘საფუძველი, ‘რომ ‘ყოველი ‘მტკაველი ‘მიწის ‘ჩამოჭრა ‘სამ‘ობლო ‘მიწა-‘წყალზე, ‘მისი ‘ა ‘სებობის ‘მოსპობისაკენაა ‘მიძართული. ‘ალბანელებიც ‘დაფაცურდენ. ‘და ‘აი 1879 ‘წელს 1 ‘ივლისს ‘სა‘ოლოდ ‘შესდგა „‘ცენტრალური ‘კომიტეტი ‘ალბანურ ‘ერის ‘უცილობელ ‘უფ‘ებათა ‘დაცვისა‘თვის. ‘ამ ‘კომიტეტის ‘პროკლამაციაში ‘ვკითხულობთ: „‘ალბანელები ‘მხოლოდ ‘იმას ‘ითხოვენ, ‘რომ ‘მშვიდობიანად ‘იცხოვრონ ‘მათ ‘მეზობელ ‘სერბებსა, ‘ბულგარებსა, ‘ბერძნებსა, ‘შავმთელებთან, ‘რომ ‘ისინი ‘სხვას ‘არაფერს ‘ითხოვენ ‘და ‘არც ‘სურთ ‘სხვა ‘რამე, ‘მაგრამ ‘რომ ‘მათ ‘გადაწყვიტეს ‘პირდაპირ ‘დაიცვან ‘ის ‘რაც ‘მათ ‘ეკუთვნის ‘და ‘ითხოვენ ‘ნუ ‘შეეცილებიან ‘ალბანელებს ‘მათ ‘მიწა-‘წყალს“. ‘სულთანმა ‘დაასახელა ‘შავ‘მთასთან ‘საზღვრების ‘გამოსარკვევად ‘კომისარი ‘მეჰმედ-‘ალი-‘ფაშა, ‘ხოლო ‘საბერძნეთთან—‘მეჰმედ-‘მუხტარ-‘ფაშა ‘პირველი ‘მოჰკლა ‘ალბანელმა ‘ხალხმა ‘დიაკოვაში, ‘ამდგარმა ‘ყოველ ‘ტერიტორიალურ ‘ჩამოჭრისათვის ‘საწინააღმდეგოდ, ‘ხოლო ‘მეორეს ‘ხანგრძლივი ‘ცდა ‘დაეყოლებია ‘ალბანელები ‘უნაყოფოდ ‘დაიკარგა. ‘როცა ‘შიგ ‘ალბანეთში ‘ეს ‘ამბავი ‘ხდებოდა ‘კომიტეტმა ‘გაგზავნა ‘ელჩები ‘რომსა, ‘ბერლინსა ‘და ‘ვენაში, ‘რათა ‘ამ ‘სახეზეგადახვეწილი ‘ყო, ‘აგრედვე ‘ბევრმა ‘ალბანელემა ‘თავი ‘დაანება ‘სერბიას, ‘ბულგარელებიც ‘თავიანთ ‘ეკლესიის ‘და ‘სკოლის ‘შემწეობით ‘მოქმედებ‘დნენ. ‘ოსმალებსაც ‘ხომ ‘აქვთ ‘და ‘აქვთ ‘თავიანთი ‘სკოლები. ‘თურქთა ‘ჩვეულებრივი ‘სკოლები ‘მეტის ‘მეტად ‘სამწუხარო ‘სურათს ‘წარმოადგენს. ‘ესაა. ‘საეკლესიო ‘სკოლები, ‘სადაც ‘პირველყოფილ ‘საშუალებებით ‘დაწყებით‘ში ‘ასწავლიან ‘ყურანის ‘კითხვას, ‘ხოლო ‘საშუალო‘ში ‘მის ‘განმარტებასაც ‘შეუდგებიან. ‘ევროპიელები ‘ერთხმად ‘აღიარებენ, ‘წარმოუდგენელია ‘კიდევ ‘უფრო ‘რამე ‘ძნელი, ‘ვიდრე ‘არაბულ ‘კითხვის ‘შეთვისებაო. ‘ძველი ‘რეჟიმის ‘დროს ‘თურქული ‘დაწყებითი ‘და ‘საშუალო ‘სკოლები ‘ითა‘ქმის ‘ყველა ‘ალბანურ ‘ქალაქებში ‘არსებობდა, ‘კონსტიტუციის ‘გამოცხადებამდე ‘ყოველივე ‘ზომა ‘იყო ‘მიღებული, ‘რათა ‘წინააღმდეგობა ‘გაეწიათ ‘ალბანელთა, ‘ალბანელთა ‘მიერვე ‘აღზრდისათვის. ‘ოსმალები ‘გააფთრებით ‘ებრძოდენ ‘ალბანელთა ‘ყოველივე ‘მისწრაფებას ‘ეროვნულ ‘სკოლის ‘მოწყობისათვის. ‘ისეთი ‘ძლიერი ‘იყო ‘ოსმალთა ‘ბრძოლა ‘ალბანურ ‘სკოლების ‘წინააღმდეგ, ‘რომ ‘ახალ ‘რეჟიმის ‘შემოღება ‘მხოლოდ ‘ერთმა ‘კერძო ‘ალბანურმა ‘სკოლამ ‘იხილა. ‘ეს ‘სკოლა ‘დაარსეს ‘ალბანელმა ‘პატრიოტებმა 1891 ‘წელს. ‘გაბატონებულნი ‘კარგად ‘ხედავდნენ, ‘რომ ‘ადრე ‘თუ ‘გვიან ‘სამი ‘სარწმუნოების ‘მაღიარებელი ‘ალბანელები ‘შეერთდებოდნენ, ‘რათა ‘დაემყარებინათ ‘ერთი ‘ეროვნული ‘სკოლა ‘და ‘არა ‘ცალ-‘ცალკე ‘სარწმუნოებრივი ‘სკოლები.

‘როგორც ‘ზემოდ ‘მოვიხსენიე, ‘ალბანური ‘ლიტერატურა ‘ჯერ ‘კიდევ ‘ფორმაციის ‘ხანაშია. ‘მეჩვიდმეტე ‘საუკუნის ‘ნახევრამდე ‘არ ‘გამოჩენილა ‘ისეთი ‘ალბანელი, ‘რომელსაც ‘მოთხოვნილება ‘ჰქონოდა ‘თავის ‘საკუთარ ‘ენაზე ‘ეკითხა ‘და ‘ეწერა. ‘მიწერ-‘მოწერა ‘სწარმოებდა ‘ან ‘ბერძნულის ‘ან ‘არაბულის ‘შემწეობით. ‘პირველი ‘წიგნი ‘სარწმუნოებრივ ‘შინაარსისა ‘მცირედი ‘ლექსიკონით ‘ალბანურ ‘ენაზე ‘დაიბეჭდა ‘მეჩვიდმეტე ‘საუკუნის ‘ნახევარში ‘ქ. ‘ვენეციაში. ‘შემდეგ ‘მეთვრამეტე ‘საუკუნის ‘გასულს ‘თედორე ‘ელბასანელმა ‘დიდად ‘ხელი ‘შეუწყო ‘ალბანურ ‘ენის ‘განვითარებას, ‘ვინაიდან ‘გამოაქვეყნა ‘ვრცელი ‘ალბანური ‘ლექსიკონი. ‘მეცხრამეტე ‘საუკუნეში ‘ბეჭდავენ ‘სასულიერო ‘წიგნებს ‘იეზუიტები. ‘კიდევ ‘უფრო ‘დიდი ‘ღვაწლი ‘მიუძღვის ‘ალბანელების ‘წინაშე ‘ინგლისის ‘საბიბლიო ‘საზოგადოებას. ‘უბედურება ‘ის ‘იყო, ‘რომ ‘ალბანელებს ‘არ ‘ჰქონდათ ‘არც ‘დამკვიდრებული ‘ლიტერატურული ‘ენა ‘და ‘არც ‘ეროვნული ‘ანბანი. ‘ამიტომაც ‘ინგლისის ‘საზოგადოებამ ‘პირველად ‘წიგნები ‘დაბეჭდა ‘ხუთ ‘ენაზე. ‘ანბანს ‘ხმაროობდნენ ‘ან ‘ბერძნულს ‘ან ‘ლათინურს 1877—79 ‘წლ. ‘შესდგა ‘ალბანელთა ‘კომიტეტი, ‘რომელ‘შიაც ‘შედიოდნენ ‘ქრისტიანებიც ‘და ‘მუსულმანებიც, ‘განსაკუთრებით ‘მუსულმანები. ‘კომიტეტი ‘შეიკრიბა ‘კონსტანტინეპოლში ‘ალბანურ ‘ლიტერატურისათვის ‘საზრუნველად. 1889 ‘წელს ‘ამ ‘კომიტეტის ‘საფასით ‘დაიბეჭდა ‘დაბადება ‘და ‘მათეს ‘სახარება ‘ბუქარესტში. ‘ეს ‘წიგნი ‘დაბეჭდილი ‘იყო ‘ეროვნული ‘ანბანით. ‘ამ ‘ანბანს ‘საფუძვლად ‘დაედვა ‘ლათინური, ‘რომელიც ‘შეცვლილ ‘და ‘შევსებულ ‘იქმნა ‘ალბანურ ‘ხმების ‘მოთხოვნილების ‘მიხედვით. ‘მაგრამ ‘ოსმალები ‘წინააღუდგნენ ‘ასეთ ‘მუშაობას ‘ალბანელებისას ‘და ‘აკრძალეს ‘ამ ‘ანბანით ‘სხვადასხვა ‘გამოცემათა ‘გამოქვეყნება. ‘ძველი ‘რეჟიმის ‘დროს ‘ალბანეთის ‘პოლიტიკური ‘ცხოვრება ‘გარეგნულად ‘არაა ‘მდიდარი. ‘ალბანელები, ‘როგორც ‘ჩინებული ‘მეომარნი, ‘სულთანის ‘განსაკუთრებულ ‘ყურადღებას ‘იპყრობდნენ ‘და ‘ისეთსავე ‘როლს ‘თამაშობდნენ ‘ევროპის ‘ოსმალეთში, ‘როგორც ‘ქურთები ‘აზიისაში. ‘მაგრამ ‘განა ‘ამით ‘რაიმე ‘წუნი ‘დაედება ‘დღევანდელ ‘მათ ‘მოძრაობას? ‘განა ‘ვინმე ‘დაზრახავს ‘თა‘ამედროვე ‘შვეიცარიის ‘დემოკრატიას ‘ამისთვის, ‘რომ ‘წინედ ‘შვეიცარიელები ‘ჯარისკაცებად ‘ჰქირავდებოდნენ ‘სხვადასხვა ‘სახელმწიფოებს? ‘ყოველ ‘შემთხვევაში ‘ალბანეთი ‘მზად ‘იყო ‘თავისი ‘შინაგანი ‘წყობილება ‘დაეცვა ‘და ‘რაც ‘შეიძლება ‘შორს ‘დაეჭირა ‘ოსმალო ‘მოხელეგ. ‘რადგან ‘ალბანელები ‘მუდამ ‘იარაღში ‘ისხდნენ, ‘ამიტომაც ‘მათ ‘სხვებსავით ‘ვერ ‘სჯაბნიდნენ. ‘სულთანმა ‘მაჰმუდ ‘მეორემ, ‘რომელიც ‘ტახტზე ‘ავიდა 1808 ‘წელს, ‘მოინდომა ‘ოსმალეთის ‘მართვა-‘გამგეობის ‘შეცვლა. ‘ამ ‘დროდე ‘ოსმალეთის ‘კუთხეებში ‘ბევრად ‘ნაკლებად ‘ავტონომიურად ‘განაგებ‘დნენ, ‘მას ‘კი ‘სურდა ‘გაეძლიერებია ‘ბიუროკრატიული ‘ცენტრალიზმი, ‘მაგრამ ‘წინააღუდგნენ ‘არაბეთი, ‘რომელმაც ‘უკვე ‘ალ‘ართა ‘ღესაც ‘ეროვნულ ‘თავისუფლების ‘ოროშა, ‘ქურთისტანი ‘და ‘ალბანეთი, ‘ალბანელები ‘ძველი ‘რეჟიმის ‘დროს ‘თითქოს ‘მიძინებული ‘იყვნენ. ‘ევროპისათვის ‘ისინი ‘არც ‘არსებობდენ. ‘როგორც ‘ღეს, ‘მაგალითად, ‘იტალია ‘ებრძვის ‘ოსმალოს ‘ტრიპოლიტენის ‘წასარ‘თმევად, ‘ჩვენ ‘ამ ‘ორ ‘ეტოქეს ‘ვხედავთ ‘და ‘ან ‘ერთისაკენ ‘ან ‘მეორესაკენ ‘იხრება ‘ჩვენი ‘თანაგრძნობა. ‘იმავე ‘ოროს ‘კი ‘სრულიად ‘გვავიწყდება, ‘რომ ‘ტრიპოლიტენში ‘და ‘ოსმალო ‘ოხსული, ‘დამპყრობი ‘ბატონია. ‘ტრიპოლიტენის ‘კვიდრი ‘წყნარი ‘და ‘შრომის ‘ოყვარე ‘ერბერია, ‘ხოლო ‘ერთს ‘ოროს ‘ეს ‘ხალხი ‘დაიპყრეს ‘არაბებმა, ‘მათ ‘ოჭყვნენ ‘თურქები ‘და ‘ეხლა ‘ესამე ‘ბატონი ‘იტალიელებიც ‘ემატებიან. ‘ამ ‘ბატონების ‘შესახებ ‘ბევრი ‘იწერება, ‘ხოლო ‘ნამდვილი ‘კვიდრი, ‘მისი ‘სულის-‘თქმა ‘ყველას ‘ავიწყდება. ‘ასე ‘ოოუვიდათ ‘ალბანელებსაც. ‘ბერლინის ‘კონგრესმა ‘სცნო ‘სრული ‘დამოუკიდებლობა ‘სერბიისა ‘და ‘გაფართოება ‘მისი ‘სამფლობელო, ‘ასევე ‘გულუხვად ‘ოეპყრა ‘შავ ‘მთას, ‘საბერძნეთს. ‘ეს ‘კი ‘ავიწყდებოდათ, ‘რომ ‘ოსმალეთს ‘კი ‘არ ‘ართმევდენ ‘ტერიტორიას, ‘არამედ ‘ალბანეთს. ‘ალბანელებისთვის ‘ცხადი ‘გახდა, ‘რომ ‘ევროპა ‘აპირებდა ‘მათი ‘სამ‘ობლოს ‘დაფლეთას, ‘მთელი ‘ერი ‘ფეხზე ‘დადგა, ‘მუსულმანებმა, ‘კათოლიკეებმა, ‘ორტოდოქსებმა ‘ერთხმად ‘გადასწყვიტეს ‘ძალით ‘წინააღმდეგობა ‘გაეწიათ ‘მადიან ‘მეზობლებისთვის ‘და ‘ამით ‘დაეცვათ ‘თავისი ‘უწ‘ინდესი ‘უფლება. ‘მართალია, ‘ბევრს ‘ტერიტორია ‘არაფრად ‘მიაჩნია, ‘მართალია ‘ზოგიერთებმა ‘ექსტერიტორიალური ‘ავტონომიაც ‘გაძოიგონეს, ‘შეიძლება ‘დაფანტულ ‘და ‘უტერიტორიო ‘ერისთვის ‘ეს ‘იდეალიც ‘იყოს, ‘შეიძლება ‘ისეთი ‘ერიც ‘კი ‘არსებობდეს ‘დაფანტული, ‘ტერიტორია ‘რომ ‘აჩუქო, ‘არ ‘დათანხმდეს ‘და ‘არ ‘მიიღოს ‘თქვენი ‘ნაძღვნები, ‘მაგრამ ‘ყოველ ‘ერს, ‘რომელსაც ‘პოლიტიკური ‘სიმწიფე ‘აქვს, ‘რომელსაც ‘არ ‘დაუკარგავს ‘იმედი ‘არსებობისა ‘და ‘გადაშენების ‘გზას ‘არ ‘დასდგომია ‘კარგად ‘ესმის, ‘რომ ‘ტერიტორია ‘არის ‘მისი ‘არსებობის ‘საფუძველი, ‘რომ ‘ყოველი ‘მტკაველი ‘მიწის ‘ჩამოჭრა ‘სამ‘ობლო ‘მიწა-‘წყალზე, ‘მისი ‘ა ‘სებობის ‘მოსპობისაკენაა ‘მიძართული. ‘ალბანელებიც ‘დაფაცურდენ. ‘და ‘აი 1879 ‘წელს 1 ‘ივლისს ‘სა‘ოლოდ ‘შესდგა „‘ცენტრალური ‘კომიტეტი ‘ალბანურ ‘ერის ‘უცილობელ ‘უფ‘ებათა ‘დაცვისა‘თვის. ‘ამ ‘კომიტეტის ‘პროკლამაციაში ‘ვკითხულობთ: „‘ალბანელები ‘მხოლოდ ‘იმას ‘ითხოვენ, ‘რომ ‘მშვიდობიანად ‘იცხოვრონ ‘მათ ‘მეზობელ ‘სერბებსა, ‘ბულგარებსა, ‘ბერძნებსა, ‘შავმთელებთან, ‘რომ ‘ისინი ‘სხვას ‘არაფერს ‘ითხოვენ ‘და ‘არც ‘სურთ ‘სხვა ‘რამე, ‘მაგრამ ‘რომ ‘მათ ‘გადაწყვიტეს ‘პირდაპირ ‘დაიცვან ‘ის ‘რაც ‘მათ ‘ეკუთვნის ‘და ‘ითხოვენ ‘ნუ ‘შეეცილებიან ‘ალბანელებს ‘მათ ‘მიწა-‘წყალს“. ‘სულთანმა ‘დაასახელა ‘შავ‘მთასთან ‘საზღვრების ‘გამოსარკვევად ‘კომისარი ‘მეჰმედ-‘ალი-‘ფაშა, ‘ხოლო ‘საბერძნეთთან—‘მეჰმედ-‘მუხტარ-‘ფაშა ‘პირველი ‘მოჰკლა ‘ალბანელმა ‘ხალხმა ‘დიაკოვაში, ‘ამდგარმა ‘ყოველ ‘ტერიტორიალურ ‘ჩამოჭრისათვის ‘საწინააღმდეგოდ, ‘ხოლო ‘მეორეს ‘ხანგრძლივი ‘ცდა ‘დაეყოლებია ‘ალბანელები ‘უნაყოფოდ ‘დაიკარგა. ‘როცა ‘შიგ ‘ალბანეთში ‘ეს ‘ამბავი ‘ხდებოდა ‘კომიტეტმა ‘გაგზავნა ‘ელჩები ‘რომსა, ‘ბერლინსა ‘და ‘ვენაში, ‘რათა ‘ამ ‘სახელმწიფოებს ‘ეცნოთ ‘ალბანეთის ‘ბედი ‘ალბანელთა ‘ხელში ‘ყოფილ‘ყო. ‘ოსმალებსაც ‘ხომ ‘აქვთ ‘და ‘აქვთ ‘თავიანთი ‘სკოლები. ‘თურქთა ‘ჩვეულებრივი ‘სკოლები ‘მეტის ‘მეტად ‘სამწუხარო ‘სურათს ‘წარმოადგენს. ‘ესაა. ‘საეკლესიო ‘სკოლები, ‘სადაც ‘პირველყოფილ ‘საშუალებებით ‘დაწყებით‘ში ‘ასწავლიან ‘ყურანის ‘კითხვას, ‘ხოლო ‘საშუალო‘ში ‘მის ‘განმარტებასაც ‘შეუდგებიან. ‘ევროპიელები ‘ერთხმად ‘აღიარებენ, ‘წარმოუდგენელია ‘კიდევ ‘უფრო ‘რამე ‘ძნელი, ‘ვიდრე ‘არაბულ ‘კითხვის ‘შეთვისებაო. ‘ძველი ‘რე

ძლივს უკუაგდეს. მთავრობის ჯარი შაჰსევნების შიშით სერაბისაკენ ვეღარ წასულა, რადგან გზაზე შაჰსევნები დგანან თურმე.

აგარიდან იტყობინებიან, აქაურ გუბერნატორთან შაჰსევნების ტომის გიეკლუს წარმომადგენელნი მივიდნენ და მორჩილება გაუცხადესო.

სგლარუდ-უდ-დოულესა და მაჰმადალი-შაჰის დიდი მომხრე მოჯელალუს-სალტანე მიანდაბის მიდამოებში დაძრწის თურმე.

ჩინეთის ამბები

დეკეშები.

ლონდონი. „რეიტერის სააგენტოს“ სიტყვით, ჩინეთის სასესხო ხელშეკრულება რუსეთისა და იაპონიის განსაკუთრებულ ინტერესებს მხედველობაში არ იღებს თურმე. ერთის მხრით იუწყებიან, იაპონია და რუსეთი იცავენ თავის მოთხოვნილებებსაო და მეორეს მხრით კიდევ ვადაკვრით იტყობინებიან, სახელმწიფოებმა ვერ შეიწყნარეს მოთხოვნილებანი და იაპონიამ და რუსეთმა უკან წაიღოო. საერთოდ, ხელშეკრულების ძალით, ჩინეთს უნდა მისცენ 60 მილიონ თუმნამდე.

შანჰაი. ჩინელებს ძალიან გასტეხიათ გული სუნიათზენზე. გაზეთები განმარტებას მოსთხოვენ, მართალი არის, რომ ორი მილიონი მანეთი მიგიღია პრეზიდენტობაზე ხელის აღებისათვისაო.

ხარბინი. თანბოამანის მთებში გაჩენილა ახალი ბრბო ყაჩაღებისა, რომელშიაც 400 ხუნხუზი არის თურმე. ბრბო მუდაცელინის მდინარესაკენ მიიმართება და სხვა ბრბოებთან შეერთებას ჰლამობს.

მუკდენი. ჯაოერსუნი იუანშიკაის ბრძანების ასრულებას შეუდგა. ეშინიათ, მონარქისტებმა მხედართა აჯანყება არ მოაწყონო და ძალიან ფრთხილად იქცევიან. ჯაოერსუნს მანჯურიის ადმინისტრაციისათვის ბრძანება გაუფზავნია, ძალიან სასტიკად მოექეცი მონარქისტებს, ქადაგების ნება არ მისცე და დაჭერილი მოქადაგენი სიკვდილით დასაჯეო.

ქალაქში რაღაც ჩოჩქოლია. მაღაზია-დუქნების უმეტესობა დაკეტილია. აუარებელ ხალხს აპატიმრებენ და ჰხოცავენ. მესამე პოლკის ჯარისკაცებს, რომელთაც აჯანყებასა და არეულობაში მონაწილეობა ბიუღიათ, იარაღი აჰყარეს.

უცხოელთა საკონსულოებს ჯარი იცავს. ქალაქს ღამ-ღამეობით მცველთა რაზმები სდარაჯობს. დამცველ ჯარის მისაშველებლად ეხლა კიდევ ჩამოვიდა 1500 კაცი.

პეკინი. დროებითმა პირველმა მინისტრმა, ფინანსთა მინისტრის თანადასწრებით, ინახულა სასესხო კონსორციუმის მონაწილეთა წარმომადგენელნი. ბანკირებს წარუდგენიათ ლონდონსა და პარიზში შემუშავებული პირობები. ლუჩენსიანმა განუცხადა, პირობები არამც თუ მისაღები არის, ვერც კი გავბედავ მათ წარდგენას ნაციონალურ კრების წინაშეო.

დეკეშები

(დეპეშათა პეტერბ. სააგენტო)

საზღვარ-გარედ

13 ივნისი.

გაფიცვები.

მარსელი. ნავთსადგურის მუშებს გადაუწყვეტნიათ, მუშაობას თავი დავანებოთო, ეს გადაწყვეტილება პროტესტია გაფიცულ მეზღვაურთა მაგივრად სამხედრო მეზღვაურების ჩაყენებისა. შემდეგ საყოველთაო გაფიცვას მოწყობას აპირებენ.

ტულუზა. მებულკეებს გადაუწყვეტიათ, ხვალიდან დუქნები დავკეტოთო.

ლისაბონი. რკინის მუშებს ჰსურდათ ტრამვაის გაფიცულ მუშებს მიმხრობდნენ, მაგრამ სახელოსნოების მუშებმა არ მოისურვეს თურმე. ამიტომ ვერ მოხერხებულა გაფიცვა.

ლისაბონი. მომქსოვთა საყოველთაო გაფიცვა კავილკაოში გათავდა.

ლონდონი. სტრაფფორდ-ლონდონის რკინის გზის მუშებს გადაუწყვეტიათ, თუ ლონდონის ნავთსადგურის ადმინისტრაციამ გადამზიდავ მუშათა წარმომადგენელებთან მოლაპარაკება არ მოისურვა 14 ივნისს მუშაობაზე ხელი ავიღოთო.

ლოიდ-ჯორჯმა, ბიუჯეტის გამო რო ლაპარაკობდა, განაცხადა: როდესაც ბიუჯეტს ვადგენდით, ორი გარემოება ყურად ვიღეთ გაფიცვების გავლენა და მეორე საადმირალოს მოთხოვნილებათა თანდათანი ზრდაო.

ალბანეთის საქმე.

იპეკი. ისა ბელეტინაცი და ნორჯიბდრაგა 3 ათასი ალბანელით ჩეროვიჩს ახლო, იპეკსა და მიტროვიცს შუა ყოფილან. ჩერნოგორიის საზღვრებისაკენ საჩქაროდ ჯარი გაუგზავნიათ. იპეკისა და დიაკოვოს მიდამოებში 36 ბატალიონი დაბინავებულა. 8 ივნისს, ფასილ-ფაშამ იუნიკზე იერიში მიიტანა. ხანმოკლე ბრძოლის შემდეგ ალბანელები უკან დასწია ტყვიისმფრქვეველთა გაცხარებულმა სროლამ. 10 ივნისს ფასილ-ფაშას მიუშურებია კიაფუმარინისაკენ მისაშველებლად. ოთხი ბატალიონი კიდევ გაუგზავნიათ. ხევში ჩასაფრებულა 6 ათას ალბანელამდე. მათი ბელადები სოფ. ვიტუჩსა და ქრასანიჩში არიან თურმე. ბრძოლას მოელიან.

სტამბოლი. მთავრობა აცხადებს, ალბანელთა ბელადების წაქეზებით ჯარიდან 9 პორუჩიკი და 50 ჯარისკაცი გაქცეულაო. ამათში მონასტერსა, პრიპეკსა და დიბრში დაუპატიმრებიათ ორი აფიცერი და ორი ჯარის-კაცი. 16 ჯარის-კაცი უკან დაბრუნებულა და პატიება უთხოვნია. გამოძიება სწარმოებს. ძალიან სასტიკად მოექცევიან დამნაშავეებს.

მალისორების ალბანეთში მცხოვრები ბულგარები რაღაცასა ჰღელავენ და ჯარი გაჰგზავნეს, ალბანელთა აჯანყებას არ მიემხრონო.

სკანდალი ინგლისის პალატაში.

ლონდონი. საზოგადოებათა პალატაში არაჩვეულებრივი სცენა მომხდარა. დეპუტატმა გილმა მოითხოვა ქალთა მოძრაობის მოთავეები ციხიდან გაანთავისუფლეთო. ასკვიტმა განაცხადა, მაშინ გავანთავისუფლებთ, თუ პირობას მოგვცემენ, რომ მეორედ აღარ იზამენ ჩადენილს მსგავსსაო. სოციალისტმა ლენებერიმ, ქალთა გათანასწორების სახელგანთქმულმა დამცველმა, აღელვებულმა მიმართა ასკვიტს. ხელის ქნევითა და ლაპარაკით ასკვიტს მიუახლოვდა ლენსბერი ტ უყვიროდა: საზოგადოებრივ ცხოვრებიდან თქვენ განსადევნი ხართ! თქვენ ზიზღის ღირსიც კი არა ხართ, ისტორია უდანაშაულოთა მწვალებელს გიწოდებთ. ძალიან კარგად იცით, ქალები თქვენს მოთხოვნილებას ვერ აასრულებენ: ძალით პირობების ჩამორთმევა უნამუსობაოო!“ თავმჯდომარემ ლენსბერს წინადადება მისცა, დარბაზიდან გაბრძანდითო. ლენსბერი არ დამორჩილებია და მხოლოდ მაშინ გავიდა, როცა მუშათა პარტიის წევრების ხმა მოისმა.

ბოსნიის საქმე.

ვენა. დეპუტატთა პალატის კომისიაში, როდესაც ბოსნიის საკითხს არჩევდნენ, დეპუტატმა ლაგინიემ წინადადება შეიტანა, საჭიროა ბოსნია ხორვატიასა, სლავონიასა და დალმაციას შეუერთოთო. სოციალ-დემოკრატმა რენერმა წინადადება შეიტანა, ბოსნიის კონსტიტუციის უფლებანი გავაფართოვოთ და ბოსნიელთა სეიმის წარმომადგენლები ვიყოლიოთ ორთავე დელეგაციაშიო.

რუსეთი.

გენერლის დაჭრა

ვარშავა. მოკოტოვის ველზე ტერჰაზაროვმა, პეტერბურგის პოლკის კაპიტანმა, რომელიც ნერვებ აშლილი ყოფილა, რევოლვერი ესროლა პოლკის უფროსს გენერალ ბრინკენს და სახეში დასჭრა. შემდეგ თვითვე იტკიცა თავში ტყვია და სასიკვდილოდ დაიჭრა. გენერალი ძლიერ და საშიშად ყოფილა დაჭრილი, თუმცა, ჯერჯერობით, საშიში არა არის რა თურმე.

თეატრი და ხელოვნება

ნაძალადევი. აღარ ვიცით რა უწოდოთ ამ წარმოდგენას, რომლითაც გაგვიმასპინძლდა კვირას 10 ივნისს ნაძალადევის სახალხო სახლის წრე ბ. სვიმონიძის რეჟისორობით. წარმოადგინეს ან. ფურცელაძის 5 მოქ. ტრაგედია „ავაზაკები“. პირველი მაგალითია რომ აქტიორებს უგრიმო-უპარიკოთ ეთამაშათ. უმთავრესი როლების შემსრულებლებს ეტყობოდათ სისუსტე, გარდა ბ. სადუნისშვილის, რომელმაც თავის ხელოვნური თამაშით დიდად ასიამოვნა დამსწრე საზოგადოება. მიუხედავად სიცხე-პაპანაქებისა ხალხი წარმოდგენას ბლომად დაესწრო.

დამსწრე.

დ. ძველი-სენაკი (სამეგრელო). კვირას, 3 ივნისს, ძველი-სენაკის ორკლასიან ნორმალურ სასწავლებლის შენობაში იმავე სკოლის სასარგებლოდ, სცენის-მოყვარეთა მიერ გაიმართა წარმოდგენა. დადგეს ა. ყაზბეგის 3 მოქ. დრამა „არნენა“ და აკაკის 1 მოქმედებიანი ვოდ. „ბუტიაობა“. წარმოდგენას დიდძალი ხალხი დაესწრო და უადგილობის გამო ბევრი გულ-ნაჭკენი გაბრუნდა. ეტყობოდა რომ ბ-ნ გამგეს დიდი შრომა და ენერგია დაეხარჯა ამ წარმოდგენისათვის რის გამოც მადლობის ღირსია.

წარმოდგენა გვიან დაიწყო, ფარდის ახდისას ბ. რაჟდენ გამსახურდიამ ამცნო საზოგადოებას ჩვენი დიდებული პედაგოგის და საზოგადო მოღვაწის იაკობ გოგებაშვილის გადაცვალება, რომლის ხსოვნასაც საზოგადოებამ ფეხზე ადგომით პატივი სცა და მუსიკამ სამგლოვიარო მარში დაუკრა. წარმოდგენა გათავდა ნაშუადამევის 2 საათზე რის შემდეგ გაიმართა ცეკვა თამაში.

როგორც გავიგეთ, ამ საღამოს შემოსავალი სკოლის ბიბლიოთეკის დასაარსებლად გადაიდება.

კ. დ.

წერილი რედ. მიმართ

გულითად მადლობასა ვწირავ შემდეგ პირთ, რომელთაც კეთილ ინებეს და ტფ. ქართულ გიმნაზიასთან უფასო სასადილოს მომწყობ საზოგადოებას თავისი წვლილი შემოსწირეს. სახელდობრ შემდეგ პირთა: ქ-ნ ეკატერინე ივანეს ასულს სარაჯიშვილისას—500 მანეთის შემოწირვისაკენ, თებერ. პავლეს ასულს ნარიშკინისას—200 მანეთის შემოწირვისათვის, კნეინ. ოლღა ალექსანდრეს ასულს და თ-დ გიორგი ალექსანდრეს ძე ბაგრატიონ-მუხრანსკის—რომელთაც 25 მანეთი შემოსწირეს საზოგადოებას და კნ. ეკატერინე ლევანის ასულს ჯანდიერს—10 მანეთის შემოწირვისათვის.

ტფ. ქართულ გიმნაზიასთან უფასო სასადილოს მომწყ. საზოგადოების თავმჯდომარე: **კნ. მარიამ ვახტანგის ასული ჯამბაკურ-ორბელიანისა.**

ბ-ნო რედაქტორო!

უმორჩილესად გთხოვთ ნება მოგვცეთ თქვენი პატივცემულ გაზეთის საშუალებით მადლობა გამოუცხადოთ „კოლხიდის“ რედაქციას, რომელმაც უფასოდ დაუთმო ჩვენ სამკითხველოს ამა წლის 1 ივნისიდან წლის ბოლომდის გაზეთი „კოლხიდა“, აგრეთვე ბ. ექ. პლატონ გიორგის-ძე გიგინეიშვილს, რომელმაც შემოსწირა ფულად ხუთი მანეთი.

პატივის ცემით დ. ლანჩხუთის უფასო სამკითხველოს გამგენი მღვდელ. **ი. ჭყონია, თ. სიხარულიძე, ი. ბარამიძე.**

რედაქტორ-გამომცემელი
ნ. კურდღელაშვილი.

მატარებელთა მიმოსვლა
(საზაფხულო).
(დრო აღნიშნულია ტფილისის საათით).

ტფილისიდან გადის.

ბაქოსაკენ: ჩქარი მატარ. № 2, პლაცკარტით დილის 10 ს. 8 წ. **საფოსტო** № 4, დამის 12 ს. 10 წ. **სახალხო** № 6, ნაშუადღ. 2 ს. 44 წ. **ნარევი** მე-IV კლ. ვაგ, ან მე-III, დილის 4 ს. 37 წ.

ბათუმისაკენ: ჩქარ. მატ. № 11, პლაცკარტით დამის 10 ს. 44 წ. **საფ.** № 3, დილ. 9 ს. 41 წ. **სახ.** № 5, საღ. 6 ს. 36 წ. **ნარევ.** მე-IV ან მე-III კლ. ვაგ. დილ. 6 ს. 18 წ.

ბორჯომისაკენ: სახ. № 7/8 დილ. 7 ს. 58 წ. **სახ.** № 9/10 ნაშუადღ. 3 ს. 5 წ.

მცხეთაში: სააგარაკო მ ა ტ. № 77 a **, ნაშუადღ. 3 ს. 55 წ. **სააგარ. მატ.** № 77 **, დილ. 8 ს. 45 წ.

ჯულფისკენ: საფოსტო № 74/75 ღამის 2 ს. 40 წ.

ერევნისაკენ: სამგზ. და **საბარგო მატ.** № 78/79, მე-I და მე-II კლ. ვაგონ., საღ. 7 8 წ. **სახ.** და **საბარგ. მატ.** № 109/104 I—II კლ. ვაგ. დილ. 1 ს. 28 წ.

ტფილისში მოდის.

ბაქოდან: ჩქარ. მატ. პლაცკარტ. № 1, საღ. 9 ს. 56 წ. **საფ.** № 3, დილ. 8 ს. 41 წ. **სახ.** № 6, ნაშუადღ. 1 ს. 59 წ. **ნარ.** მე-IV ან მე-III კლ. ვაგ. № 106, ღამ. 10 ს. 40 წ.

მცხეთიდან: სააგარაკ. № 76 a*, საღ. 8 ს. 28 წ. **სააგ.** № 76 **, ნაშუადღ. 1 ს. 28 წ.

ბორჯომიდან: სახ. № 9/10 საღ. 9 ს. 8 წ. **სახ.** № 7/8, დილ. 7 ს. 8 წ.

ჯულფიდან: საფ. № 72/73, დილის 7 ს. 26 ს. **ერევნიდან საქონ.** და **სახ.** № 80/81, შუადღის 2 ს. 48 წ. **საქონ.** და **სახ.** № 110/111, ღამ. 8 ს. 33 წ.

ქალაქის საავადმყოფოები

მთავარი—მუხრანის ქუჩა, 9.
ავლაბრისა—კახეთის ქ. № 15.
ხარფუხისა—ვორონცოვის ქ. 55.
კუკიისა—ჩერქეზიშვილისა, 1—18.
დიდუბისა—საგურამოს ქ. 5.

ქალაქის საბჭოს ექიმები მოვალენი არიან ღარიბ მცხოვრებთ უფასო საექიმო დახმარება აღმოუჩინონ ქალაქის საავადმყოფოებში და თვითონ ავადმყოფის ბინაზედაც ყოველმა თავ-თავის უბანში), თუ უბრალო ექიმი დილის 11 საათამდე მოიწვიეს, ვალდებულია იმ დღესვე ინახულოს ავადმყოფი, გარდა საჭმარო შემთხვევებისა, როცა დახმარება დაუყოვნებლივ უნდა მისცეს.

ექიმ ნავასარდიანის პირველი კერძო სამკურნალო

დაარსებულია 1880 წელს.
(ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ).
ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე გარდა კვირისა.

დილით:

„606“ — 11—12 ს. შეშხაპუნება
კონსულტაციურად.

ბ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგიული, და ვენერიული (სიფილ.) ავად.
ბ. გ. ბასაროვი: 1—2 ს. შინაგანი ბავშვთა ავადმყ.
კ. მ. ჩიქოვანი: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.
ზ. ი. ბაბანასოვი: 10—11 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა,
ნ. ტ. მულინი: 10—12 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.
მ. გ. ავეტისიანი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., საშ. და ქირურგ.
გ. ი. გურგენოვი: 12—1 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.
ა. ბ. კარაპეტიანი: 12—1 ს. შინაგანი საბავშვო და ყვავილის აცრა.
ექიმი ქალი **ე. ნ. ამბრუმოვა-მელიქიანი** —2 ს. საბებიო და ქალების ავადმ.

საღამოთი:

მ. გ. ავეტისიანი: 6—7 საათ.

რჩევა-დარიგება 50 კაპ. ხელმოკლეთათვის უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მორიგებით.

სამკურნალოს დირექტორი მედიცინის დოქტორი **ბ. ა. ნ ვასარდიანი.**

(წ. 1074.75)

სპეციალისტი

ქართველმ სტუდენტებმ

ამზადებენ ეგზამენებისა და განმეორებით გამოცდისათვის საშუალო სასწავლებელთა ყველა საგანში. **მისამართი:** 1) ორბელიანის ქ., № 16. **სტ. ბარნაბიშვილს,** დილ. 10—12 ს., საღ. 5—7 ს. 2) ჩერქეზიშვ. ქ., № 80, სტ. გერსამია, დილ. 10—12 ს., საღ. 4—7 ს. (4.508 3)

ქართულ ენაზე ჭრა-კერვის წიგნი

თვით-მასწავლებელი 128 ნახატით, ახალი მეთოდი. ექვსი ნაწილი: ქართული, იმერული, ევროპიული, თეთრეული მანდილოსანთა და ბავშვთათვის. ჟურნალების მოხმარება შედგენილი და გამოც. **სოფიო ი. სიმონოვის მიერ.** ყდით 3 მ., გაგზავნით 3 მან. 50 კ. ვინც ათზე მეტს იყიდის ფოსტის გასაგზავნი არ გადახდება. წიგნის გამოწერა შეიძლება ფასდადებითაც.

მისამართი; Телавъ, школа кройки и шитья Соф. Іос. Симоновой. Бульварный пер., 2, соб. д. (100.1231.10)

ექიმი ე. ვ ა შ ა კ ი ძ ე იღებს შუადაგან სნეულ. ავადმყოფ. დილის 9—3 საათ., საღამოს 7 ს., ბაქოს ქუჩა, № 12.

ექიმი ვ. მუსხელიშვილი მიიღებს თვალის ავადმყოფ. ყოველ დღე დილ. 9—11 ს. დიდი მთავრის ქ., № 67, სახლი სვანიშვილისა.

ყოველ-დღე მოგვდის:
ახალ-ახალი ხიზილალა (ქიტკა) 2 მ. 40 კ. გირ. ბოჩკის ხიზილალა 1 მ. 20 კ. გირ. წითელი ხიზილალა, ზუთხი, თართი, ლოქო, ფარგა, კობრი, სალიანის თევზეობა, და ოფოველგვარი გამოსული თევზი

იყიდება ლიმონადის ქარხანა „ოვეიცარია“
ბაქალადევში
მთელი თავის მოწყობილობით, რადგანაც ტფილისიდან ტალიანურ ცხოველებსოვის მიმართეთ **ნაძალადევში, აფანასიევის ქ. № 3, კავთიაშვილს.** (25—492—13)

თევზის მრეწველნი
ძმ. ძეგველოვები.
პუშკინის ქ., საკუთარი ს. № 9.
(წ.—1131—81) **ტელეფონი № 712.**

ტფილისის ქალაქის

გამგეობა საყოველთაოდ აცხადებს, რომ 20 ივნისს, შუადღის 12 საათზე, გამგეობის საკრებულოში დანიშნულია

საჯარო ვაჭროგა

გოლოვინის პროსპექტზე, მამადავითის ქუჩაზე მდებარე **მაღაზიის № 13, იჯარით** გასაცემად.

პირობების გაგება შეიძლება გამგეობის ყანცელარიის მეოთხე განყოფილებაში, დილის 9 საათიდან, ნაშუადღევის 2 საათამდე. (3—1334—1)

ნებადართულია შინაგან საქმეთა სამინისტროსთან № 9696 1907.

„სპერმატინი“

ი. ნ. ივანოვის საფარმაც. ლაბორატორიისა, მოსკოვში.
შედგენილია ფრანგ პროფ. ბროუნ-სეკარის მიერ.

უებარია მოხუც., სისუსტის დროს, სისხლ-ნაკლებულ. მძიმე ავადმყოფ., ნერვებ აშლილ, ჯონებრივ და სხეულის მოქანცულ., სქესობრივ მოქმედებულობას, ჯანის გატეხას, დამპალ ციების, ძარღვების დადუნებისა, ნერხ. ტვინის გახმობისა, სიდამბლისა, კაცობიდან ჩამოვარდნისა, წყალმანკისა, ჯულის ცემისა, შაქრის ავადმყოფობისა, ქარებისა, ათაშინგისა, ლოთობისა, კუჭის ყაზბობისა, ტლექისა.

„სპერმატინისთვის“

ი. ნ. ივანოვს აურაცხელი სამადლობელი წერილი აქვს მიღებული. გაუფთხილდით სიყალბეს. ბოროშურებს უფასოდ ვგზავნით. 1 შუშა ღირს 2 მან. 40 კაპ. ტაბლეტკ.—2 მ. 75 კ. ფასდადებითაც შეიძლება. გასაგზავნს დამბარებელი იხდის. იყიდება კავკასიაში ერთად-ერთ წარმომადგენელთან ი. გ. ოქროპირიძესთან, ტფილისი, ლორის მელიქოვის ქუჩა № 6, ეზოში. (30.1316.2)

ქ. შ. წერა-კითხ. გამ. საზოგ. წიგნის მაღაზიაში
ი ს ყ ი დ ე ბ ა
იაკობ გოგებაშვილის
შემდეგი წიგნები:

ასპინძის ომი	ფასი 7 კ.	по русскому языку	„ 50 „
ბურჯი ეროვნებისა	„ 20 „	Нормальное письмо	„ 20 „
იავნანამ რა ჰქმნა?	„ 5 „	Правда о Тифлисѣ	„ 20 „
თავდადებ. ქართველნი	„ 7 „	О Грузинскомъ и русскомъ алфавитахъ	„ 20 „
მოსავლის მცველნი	„ 20 „	Какъ улучшить Кавказскую народную школу	„ 30 „
მეფე ერეკლე და ინგილ. ქალი	„ 5 „	Къ вопросу о мингрельской Начальной школѣ	„ 20 „
რანი ვიყავით გუშინ?	„ 20 „	Государственный языкъ	„ 30 „
რჩეული პედაგოგიური და პუბლიცისტური ნაწერები	„ 1 — „	Очеркъ сравнительной грамматики груз. и рус. языковъ	„ 20 „
საარაკო თავ-გადასავალი ტახტის მემკვიდრის	„ 10 „	Къ вопросу о подъятіи уровня образованія среди грузинскаго дворянства	„ 50 „
სხივი წარსულისა	„ 5 „		
Методика къ русскому слову для учащихъ	„ 40 „		
Разборъ учебныхъ руководствъ			

ამ წიგნებში ვინც ხუთს ცალზე მეტს იყიდის, დაეთმობა 20 პროც.
ადრესი: Тифл. О-во распр. грамотн. сред груз. насел. (წ. 1141.64)

1912 წ. მიიღება ხელის მოწერა
დასურათებულ საყმაწვილო ჟურნალ
„ნაკადულ“-ზე
წელიწადი მერვე.

ჟურნალი გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით და საგანგებოდ არჩეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით, მონაწილეობას ღებულობენ ჩვენი ცნობილი მწერლები და პედაგოგები.

წლიურ ხელის მომწერლებს მიეცემათ:

24 წიგნი „ნაკადულისა“ მცირე წლოვანთათვის; **12 წიგნი** „ნაკადულისა“ მოზრდილთათვის.

საჩუქრად მიეცემათ წლიურ ხელის მომწერლებს **დასურათებული 120-ზე მეტი ორიგინალური იგავ-არაკი ალ. მირიანაშვილისა.**

ფასი ჟურნალისა; წლიურად ორივე გამოცემა 5 მან., ნახევარ წლით—3 მან. ცალ-ცალკე: მცირე წლოვანთათვის 24 წიგნი—3 მან. მოზრდილთათვის 12 წ. 3 მ. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ხელის მოწერა მიიღება **ტფილისში** „ნაკადულის“ რედაქციაში, გოლოვინის პროსპექტზე, ზუბალაშვილების სახ. Гоголевскій просп. д. № 8 და წერა-კითხვის საზოგადოების მაღაზიაში. **ქუთაისში:** ისიდორე კვიცარიძესთან, თ. ცმავრიშვილთან, მარიამ ყაუხჩიშვილთან და „ნაკადულის“ აგენტებთან; **სამტრედიაში**—ივანე გლადკოვთან, **ფოთში**—თეოფილე კანდელაკთან, **ბათომში**—კნ. სოფიო ნაკაშიძესთან და ტრაფიმ ინასარიძესთან, **დ. ხონში**—ეკატერინე ვასილის ასულ ბახტაძესთან, **ოზურგეთში**—ლეო იმნაძესთან, **თელავში**—ვანო პაატაშვილთან, **ახალციხეში**—კოსტანტინე გვარამაძესთან, **ბაქოში**—ვასილ ახვლედიანთან და ივანე ელიაშვილთან, **გორში** ნინო ლომაურთან და ქ-ნ ჯავახიშვილთან, **სოხუმში**—კნ. მარიამ ანჩაბაძესთან, **ჭიათურაში**—ივანე გომელაურთან, **განჯაში** ბ. ამბოქაძესთან და **ერევანში** კ. ოდიშარიასთან.

რედაქტორი **ნინო ნაკაშიძე.**
(წ.—1627—72 წ.) გამომცემელი **თავ. პავლე იოსების ძე თუმანიშვილი.**

ჟურჭლეულისა და ავეჯეულობის მაღაზია ფ. ს. ფილიპოვისა,
ქუთაისში **ქუთაისში**

ყოველგვარ გვაქვს დიდ-ძალი რჩული: ფაიფურისა და ფაიანსის ჭაშანურის (ქაშნ) პურჭელი, საუცხოვო ბროლისა და მინის საჭონელი. ვარშავისა და საზღვარ-გარეთის ლამფები. საზღვარ-გარეთული ემალიანი თეთრი კალეპაკები და სპილენძის პურჭელეულობა, სამოვრები, კეროსინკები და ყოველგვარი საოჯახო მოწყობილობა ახალი ვერცხლისა (მელხიორის) და ბრინჯაოსი. ვეზუური, მოხრილი და ინდოეთის ლრწმის (ბამბუკის) რბილი ავეჯეულობა, ყოველგვარი საუკეთესო ჩაფები, ინგლისისა და ვარშავის კრაოტები, დოშაკები, ეკდელისა საპირფარეშო სარკეები, მაგიდის კლიონკები და იატაკზე საფენი ლინოლეუმი. საზღვარ-გარეთისა და რუსეთის გიტარები, მანდალინები, ბალალაიკები, ყოველ-ნაირი სიმები, პატე-გრამოფონები და ამოფონები და მათი ფირფიტები, პიანინო-როიალები, სხვა და სხვა ქარხნისა. ელექტრონული ლამფები და მათი მოწყობილებანი. ორთქლ-მრეცხავები (პარმოიკი) ახალის სისტემისა და საელესიო მოწყობილები. დიდ-ძალი რჩეული **შპალიერი** თოფი 1 კ.-დან 1 მ. 50 კ.-დე. ქუთაისს. და ბათომის გუბერნიისა გვაქს წარმომადგენლობა: **საწერ. მანქანა „ტორპედოსი“.** ფასები მეტის-მეტად დაკლებულია. (წ. 1236 24)

განცხადებანი

კუჭისა და ნაწლევების საეჭვო ტკივილები წლის დღეანდელ დროში ხდება ხოლმე ყოველ ნაბიჯზე, ამისათვის ყველა უნდა უფრთხილდებოდეს გადამდებ სნეულებას. როგორც ცნობილია, სნეულებისაგან გაფრთხილება უფრო ადვილია, ვიდრე მისი მორჩენა. საჭიროა, სხვა არა იყოს რა, ყოველთვას, ჭამის წინ, არამც თუ დაიბანოთ ხელები, არამედ დეზინფექციაც უყოთ, რისთვისაც განსაკუთრებით კარგი აღმოჩნდა **„№ 4711 სამკურნალო საპონი“**, რომელიც გადამდებ ავადმყოფობის აშლას ხელს უშლის.

ნამდვილი ცნობები თუ როგორ უნდა იხმაროთ იგი (რუსულად და გერმანულად) დაბეჭდილია და თანა სდევს საპნის ყოველ ნაჭერს.

განსაკუთრებით გირჩევთ: „№ 4711 კარბოლის საპონს“ (ავადმყოფთა საცვლების გასარეცხადაც კარგია) „№ 4711 მდოგვის საპონს“ და „№ 4711 სულემას საპონს“.

„№ 4711 სამკურნალო საპონი“ იშოვება ყველა აფთიაქებსა, სააფთიაქო და საპარფიუმერიო მაღაზიებში—ნაჭერი ორი შაურიდან დაწყებული.

სყიდვის დროს ყურადღება მიაქციეთ, რომ ყოველ ნაჭერს ეწეროს „№ 4711“ მხოლოდ ეს არის თავდები, რომ საპონი კარგი ღირსებისაა.

Метцль. 184049. (4—1219—3)